

รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปี 2565

องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ฝ่ายวิจัยและพัฒนา การเลี้ยงโคนม

สารบัญ

โครงสร้างฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม	3
อำนาจหน้าที่	4
อัตรากำลัง	4
ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์	5
ผลการดำเนินงานของหน่วยงาน	
กองพัฒนาการเลี้ยงโคนม	
แผนพัฒนาการเลี้ยงโคนม	9
แผนถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงโคนม	12
แผนวิชาการโคนม	16
กองงานฟาร์ม	
แผนฟาร์มอินทรีย์	20
แผนอาหารโคนม	25
แผนผลิตน้ำเชื้อและพิสูจน์พันธุ์โคนม	28
การดำเนินงานด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR)	32
ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก (MOU)	36
งานวิจัย/งานนวัตกรรม	38
ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน/แนวทางแก้ไข	43
สถานที่ติดต่อ/เบอร์โทรศัพท์	44

โครงสร้าง ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม

อ้างอิง: ข้อบังคับองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการแบ่งส่วนงานและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนงาน พ.ศ. 2562 ประกาศ ณ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562

อำนาจหน้าที่

ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม มีหัวหน้าฝ่าย (นักบริหาร 8) เป็นผู้รับผิดชอบ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานจัดทำกลยุทธ์การขยายเขตการเลี้ยงโคนมของ อ.ส.ค. งานพัฒนาระบบสารสนเทศ งานศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประสิทธิภาพ งานผลิตสื่อสารสนเทศและวิชาการเพื่อเผยแพร่ งานจัดทำทะเบียนประวัติโคนม และทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม งานส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงโคนมในภูมิภาคอาเซียน งานวางแผนการจัดฝึกอบรมการเลี้ยงโคนม งานจัดการศูนย์การเรียนรู้ฟาร์มโคนมครบวงจร งานวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม งานความร่วมมือทางวิชาการ และวิจัยร่วมกับสถาบันการศึกษา และหน่วยราชการ งานศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการฟาร์มโคนมอาหารสัตว์และการปรับปรุงพันธุ์โคนม เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลดี แล้วจึงนำไปเผยแพร่ส่งเสริมให้แก่เกษตรกร นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจ รวมถึงงานการผลิตน้ำเชื้อและการพิสูจน์พันธุ์โคนม และปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ และหรือผู้อำนวยการ

อ้างอิง: ข้อบังคับองค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการแบ่งส่วนงานและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนงาน พ.ศ. 2562 ประกาศ ณ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2562

อัตรากำลัง

กรอบอัตรากำลัง	พนักงาน (ระดับ)								พนักงานสัญญาจ้าง	พนักงานจ้างเหมา	รวม
	8	7	6	5	4	3	2	1			
ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	
กองพัฒนาการเลี้ยงโคนม	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
- แผนกพัฒนาการเลี้ยงโคนม	-	-	-	5	-	2	-	-	-	1	8
- แผนกถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงโคนม	-	-	1	5	1	1	-	-	-	2	10
- แผนกวิชาการโคนม	-	-	1	3	-	-	-	-	-	1	5
กองงานฟาร์ม	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
- แผนกฟาร์มอินทรีย์	-	-	-	2	4	6	4	-	13	-	29
- แผนกอาหารโคนม	-	-	-	3	-	9	2	5	-	5	24
- แผนกผลิตน้ำเชื้อและพิสูจน์พันธุ์โคนม	-	-	-	1	1	3	5	0	1	2	13
รวมทั้งสิ้น (คน)	2	4	4	19	6	21	11	5	14	11	94

(ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2565)

ผลการดำเนินงาน

ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และโครงการเชิงยุทธ

ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม ดำเนินงานโดยรับผิดชอบตัวชี้วัด ดังนี้

หัวข้อ 1.4 ความสำเร็จของการดำเนินงานส่งเสริมกิจการโคนม

1.4.1 จำนวนฟาร์มเกษตรกรโคนมที่เป็น Smart Farmer

รายการ KPI (น้ำหนัก 2.5%)	ค่าเกณฑ์วัดปีบัญชี					ผลการดำเนินงานประจำปีบัญชี 2565 (ราย)						
	1	2	3	4	5	ภาค					รวม	คะแนน
						กลาง	ใต้	ตะวันออก เฉียงเหนือ	เหนือ ตอนล่าง	เหนือ ตอนบน		
จำนวน เกษตรกรโคนม ที่เป็น Smart Farmer (ฟาร์ม)	1,196	1,397	1,598	1,799	2,000	ข้อมูลจำนวนเกษตรกรโคนม (ฟาร์ม)					4.52	
						1,476	813	606	112	808		3,815
						จำนวนเกษตรกรโคนมที่เป็น Smart Farmer สะสม ปี 2560-2565 (ฟาร์ม)						
						395	197	323	62	162		1,139
						เป้าหมายการพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer ปี 2565 (ฟาร์ม)						
						520	75	140	26	100		861
						ผลการดำเนินงานเกษตรกรโคนมเป็น Smart Farmer เดือน ก.ย. 2565 (ฟาร์ม)						
						234	39	158	26	307		764
						ผลการดำเนินงานการพัฒนาเกษตรกรโคนมเป็น Smart Farmer ทั้งหมด อดีต-ปัจจุบัน (ฟาร์ม)						
						629	236	481	88	469		1,903

หมายเหตุ: รายงานผลเป็นไตรมาส

หลักเกณฑ์คุณสมบัติ Smart Farmer (เกษตรกรปรารถปรื่อง)

ซึ่งอ้างอิงจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีดังนี้

1. เกษตรกรโคนมนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยในการจัดการฟาร์ม เช่น การใช้งาน Application, DIP, Zyan Dairy, ไปโอเทคโนโลยี, การคัดเพศสุจิ (Sperm Sexing) เป็นต้น

2. เกษตรกรโคนมมีรายได้ผ่านเกณฑ์ตามกำหนดเป็นจำนวนเงิน 500,000 บาทขึ้นไป/ปี/ราย

3. ฟาร์มเกษตรกรโคนมผ่านการรับรองมาตรฐานฟาร์มโคนม (Good Agricultural Practice : GAP)

จำนวนฟาร์มเกษตรกรโคนมที่เป็น Smart Farmer ประจำปีบัญชี 2565 พิจารณาจากฟาร์มเกษตรกรโคนมที่อยู่ในความดูแลของ อ.ส.ค. ทั้ง 5 ภาค

1.4.2 จำนวนฟาร์มเกษตรกรโคนมที่ผ่านมาตรฐานฟาร์ม

รายการ KPI (น้ำหนัก 2%)	ค่าเกณฑ์วัดปีบัญชี					ผลการดำเนินงานประจำปีบัญชี 2565 (ราย)						
	1	2	3	4	5	ภาค					รวม	คะแนน
						กลาง	ใต้	ตะวันออก เฉียงเหนือ	เหนือ ตอนล่าง	เหนือ ตอนบน		
จำนวนฟาร์ม เกษตรกรโคนม ที่ผ่าน มาตรฐานฟาร์ม (ฟาร์ม)	2,563	2,693	2,823 (ปี 2564)	2,953	3,083	ผลการดำเนินงานสะสมปี 2564 (ฟาร์ม)					4.72	
						883	375	611	122	832		2,823
						เป้าหมายฟาร์มเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ปี 2565 (ฟาร์ม)						
						51	100	77	2	30		260
						ผลการดำเนินงานฟาร์มเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ปี 2565 (ฟาร์ม)						
						40	19	80	4	80		223
						จำนวนฟาร์มเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP สะสมทั้งหมด (ฟาร์ม)						
						923	394	691	126	912		3,046

หลักเกณฑ์คุณสมบัติฟาร์มเกษตรกรโคนมที่ผ่านมาตรฐานฟาร์ม

พิจารณาจากจำนวนฟาร์มเกษตรกรโคนมที่อยู่ในความดูแลของ อ.ส.ค. ทั้ง 5 ภาค ที่ผ่านมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) สำหรับฟาร์มโคนม ตามเกณฑ์ของกรมปศุสัตว์ โดยเป็นไปตามประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.4.3 ความสำเร็จในการพัฒนาฟาร์มตัวอย่างประสิทธิภาพสูง

รายการ KPI (น้ำหนัก 3%)	ค่าเกณฑ์วัดปีบัญชี					ผลการดำเนินงานประจำปีบัญชี 2565 (ราย)						
	1	2	3	4	5	ภาค					รวม	คะแนน
						กลาง	ใต้	ตะวันออก เฉียงเหนือ	เหนือ ตอนล่าง	เหนือ ตอนบน		
ความสำเร็จ ในการพัฒนา ฟาร์มตัวอย่าง ประสิทธิภาพสูง (ผ่านเกณฑ์ 7 ใน 9 ข้อ)	เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 1,728 ฟาร์ม	เกษตรกรครบ 1,728 ฟาร์ม & พบทวนแผนงาน	ผ่านเกณฑ์ 7 ใน 9 ข้อ 795 ฟาร์ม	ผ่านเกณฑ์ 7 ใน 9 ข้อ 859 ฟาร์ม	ผ่านเกณฑ์ 7 ใน 9 ข้อ 968 ฟาร์ม	ฟาร์มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ					4.52	
						809	258	483	112	70		1,732
						จำนวนฟาร์มเกษตรกรที่ผ่านเกณฑ์ 7 ใน 9 ข้อ						
						503	139	206	28	40		916

สำนักงาน อ.ส.ก.	จำนวนเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ปี 2565 (ราย)			จำนวนเกษตรกรที่ผ่านเกณฑ์การตัดสินเป็น ฟาร์มตัวอย่างประสิทธิภาพสูง 7 ใน 9 ข้อ ปี 2565 (ราย)		
	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน สะสม	เปรียบเทียบ (ร้อยละ)	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน สะสม	เปรียบเทียบ (ร้อยละ)
ภาคกลาง	870	809	92.99	503	503	100.00
ภาคใต้	280	258	92.14	175	139	79.43
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	400	483	120.75	222	206	92.79
ภาคเหนือตอนล่าง	103	112	108.74	28	28	100.00
ภาคเหนือตอนบน	75	70	93.33	40	40	100.00
รวม	1,728	1,732	100.23	968	916	94.63

หลักเกณฑ์การตัดสินฟาร์มเกษตรกรที่เป็นฟาร์มตัวอย่างประสิทธิภาพสูง

ดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพฟาร์ม	หน่วย	เป้าหมาย
1. โคทดแทนต่อโคทั้งหมด	เปอร์เซ็นต์	≤40
2. แม่โครีดต่อแม่โคทั้งหมด	เปอร์เซ็นต์	≥75
3. วันท้องว่าง	วัน	≤148
4. จำนวนครั้งที่ผสมติดของแม่โค	ครั้ง	≤3
5. ระยะเวลาตกูกเฉลี่ย	วัน	≤430
6. อายุโคสาวคลอดลูกตัวแรก	เดือน	≤31
7. ผลผลิตน้ำนมเฉลี่ย	กก./ตัว/วัน	≥11
8. อายุที่ผสมติดโคสาว	เดือน	≤21
9. น้ำนมดิบเกรด 4, 5 ในรอบปี	เปอร์เซ็นต์	≤10

ผลการดำเนินงานด้านกิจการโคนม ปี 2560-2565

เกณฑ์วัดผลการดำเนินงานด้านกิจการโคนม	ผลการดำเนินงานปี 2560- 2565					
	2560	2561	2562	2563	2564	2565
1. จำนวนเกษตรกรโคนมที่เป็น Smart Farmer (ฟาร์ม)	342	471	589	780	1,139	1,903
2. จำนวนฟาร์มเกษตรกรโคนมที่ผ่านมาตรฐานฟาร์ม (ฟาร์ม)	1,381	1,746	2,183	2,577	2,823	3,046
3. ความสำเร็จในการพัฒนาฟาร์มตัวอย่างประสิทธิภาพสูง (ราย)						
- จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (ราย)	1,077	1,207	1,325	1,481	1,628	1,732
- จำนวนเกษตรกรที่ผ่านหลักเกณฑ์ฟาร์มตัวอย่าง ประสิทธิภาพสูง 7 ใน 9 ข้อ (ราย)	670	718	804	645*	877	916

หมายเหตุ : ปรับเป้าหมายจาก 918 ราย เป็น 650 ราย เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์และโครงการเชิงยุทธศาสตร์ ตามเกณฑ์ประเมินผลการดำเนินงานด้านกิจการโคนม ปี 2565 บางตัวชี้วัดดำเนินการได้ต่ำกว่าเป้าหมาย เนื่องจาก

1. ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งภาครัฐได้มีมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เพื่อควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ส่งผลต่อกิจกรรมการปฏิบัติงาน การติดต่อประสานงานหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และการหยุดกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้แผนการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย อาทิ การจัดอบรมเพื่อถ่ายทอดการใช้งานแอปพลิเคชันเพื่อช่วยในการจัดการฟาร์มเกษตรกร การอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพน้ำนมดิบฟาร์มเกษตรกร การจัดกิจกรรมเพื่อให้เกษตรกรผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์ม (GAP) และการออกตรวจเยี่ยมส่งเสริมให้คำแนะนำเกษตรกร

2. สถานการณ์โรคระบาดในโคนม เขตพื้นที่ส่งเสริม อ.ส.ค. ได้แก่ โรคปากและเท้าเปื่อย (FMD) และโรคล้มปี สกิน (Lumpy Skin Disease)

3. สถานการณ์น้ำท่วม ปี 2565 ในบางพื้นที่ในเขตส่งเสริม อ.ส.ค. ส่งผลกระทบต่อต้นทุนและรายได้ของกิจการฟาร์มเกษตรกร ทำให้จำนวนฟาร์มเกษตรกรไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินตามเกณฑ์ชี้วัด

4. ข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีของเกษตรกรส่วนใหญ่ เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมให้ความรู้และการอบรม อาทิ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดข้อจำกัดในการเข้าถึงความรู้ การดำเนินกิจกรรมพัฒนาฟาร์มเกษตรกรไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

.....

ผลการดำเนินงาน แผนพัฒนาการเลี้ยงโคนม

มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับ

- งานศึกษาขยายพื้นที่การเลี้ยงโคนม
- งานพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเลี้ยงโคนม
- งานผลิตสื่อและสารสนเทศ เพื่อเผยแพร่แก่พนักงานในสายกิจการโคนม
- งานศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประสิทธิภาพของฟาร์ม
- งานทะเบียนประวัติโคนมและเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม
- งานโครงการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงโคนมในภูมิภาคอาเซียน
- งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยในปีงบประมาณ 2565 มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนพัฒนาการเลี้ยงโคนม ดังนี้

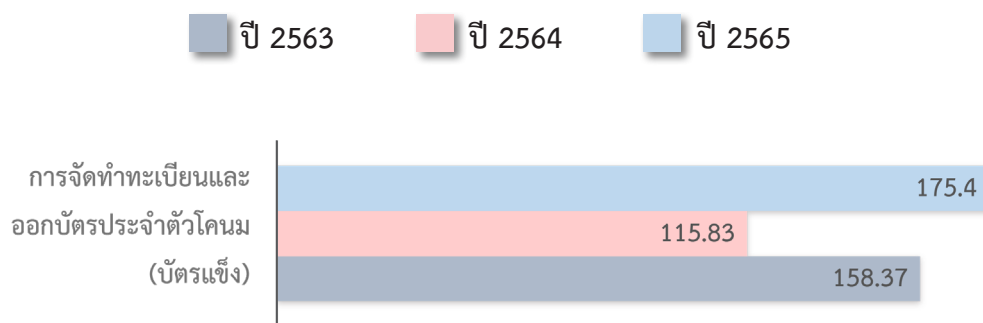
การดำเนินงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	เปรียบเทียบกับเป้าหมาย (ร้อยละ)
1. การจัดทำทะเบียนและออกบัตรประจำตัวโคนม (บัตรแข็ง) (ใบ)	6,000	10,524	175.40
2. การพัฒนาฟาร์มตัวอย่างประสิทธิภาพสูง ด้านปริมาณ: ฟาร์มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (ฟาร์ม) ด้านคุณภาพ: ฟาร์มที่ผ่านเกณฑ์ดัชนีชี้วัด ประสิทธิภาพฟาร์ม ผ่านเกณฑ์ 7 ใน 9 ข้อ (ฟาร์ม)	1,728 968	1,732 916	100.23 94.63
3. ผลิตสารสนเทศโคนม (จดหมายข่าว) (ฉบับ)	12	12	100
4. ข้อมูลความเคลื่อนไหวเกษตรกรโคนม (ฉบับ)	12	12	100
5. ประมวลผลประสิทธิภาพฟาร์มเกษตรกร (ครั้ง)	12	12	100
6. การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม 6.1 การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer (ราย)* 6.2 การพัฒนาฟาร์มเกษตรกรได้รับการรับรอง มาตรฐานฟาร์ม (GAP) (ฟาร์ม)*	2,000 3,083	1,903 3,046	95.15 98.80

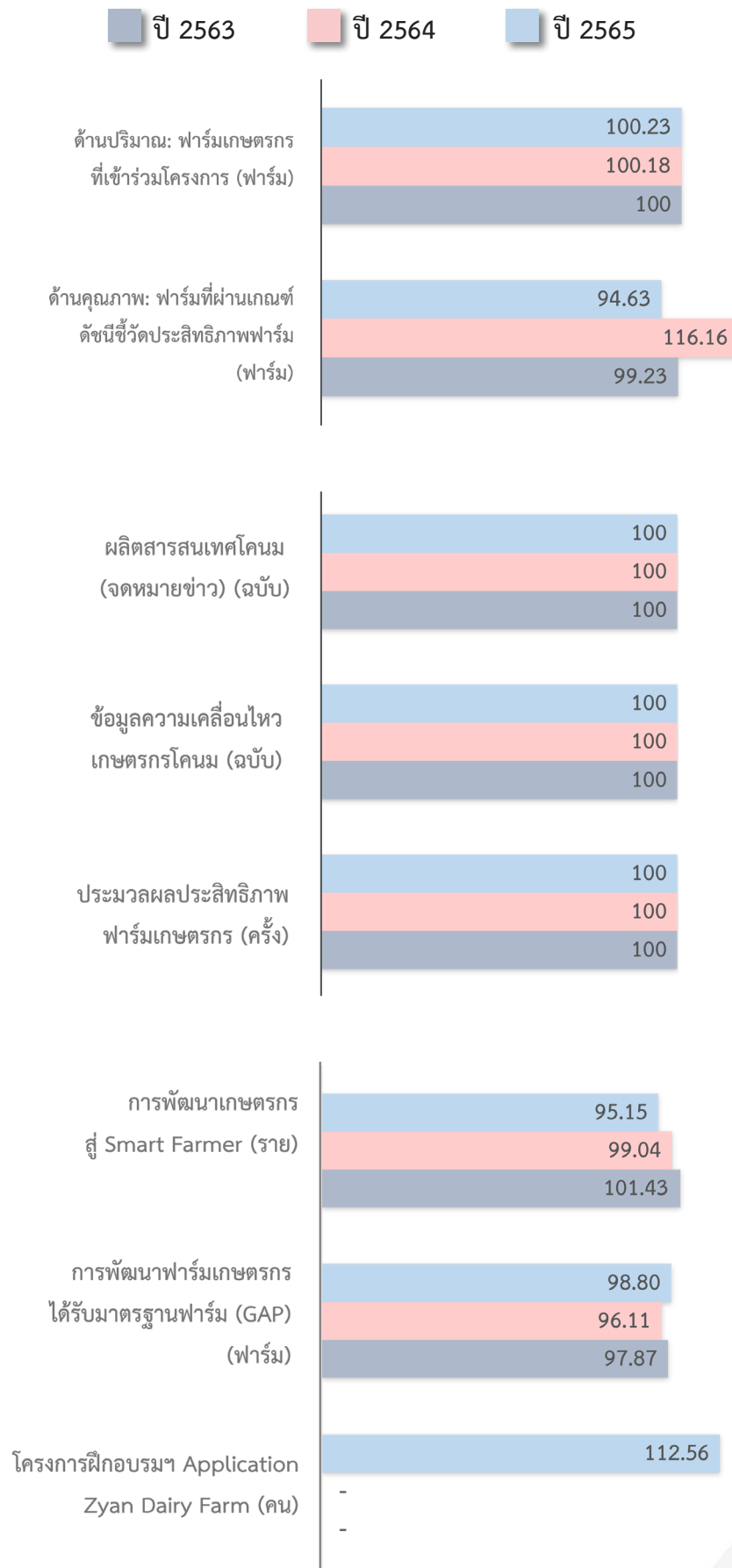
หมายเหตุ: *ผลการดำเนินงานพิจารณาจากจำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์โคนมที่ส่งนมให้กับ อ.ส.ค. 5 ภาคทั้งหมดจำนวน 3,185 ราย

การดำเนินงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	เปรียบเทียบกับเป้าหมาย (ร้อยละ)
6.3 โครงการวางระบบฐานข้อมูลและสารสนเทศ ด้านกิจการโคนม อ.ส.ค.	- ติดตั้งระบบการบันทึกข้อมูลปริมาณน้ำนม (Milk Collection Center : MCC) สหกรณ์โคนมที่มี MOU ส่งน้ำนมให้ อ.ส.ค. ภาคกลาง จำนวน 12 สหกรณ์ 15 จุดรับน้ำนมดิบ ภาคใต้ จำนวน 7 สหกรณ์ 8 จุดรับน้ำนมดิบ - การพัฒนาระบบศูนย์กลางข้อมูลด้านกิจการโคนม อ.ส.ค. (Dairy Data Center : DDC) ให้เป็นองค์กรที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการและเพื่อสร้างระบบ Big Data ของ อ.ส.ค. ณ ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม จำนวน 1 ศูนย์		
6.4 โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้งาน Application Zyan Dairy Farm แก่เกษตรกร ผู้เลี้ยงโคนม (คน)	1,600	1,801	112.56

ผลการดำเนินงานแผนพัฒนาการเลี้ยงโคนม ปีงบประมาณ 2565 เป็นไปตามเป้าหมาย โดยการจัดทำทะเบียนและออกบัตรประจำตัวโคนม สามารถดำเนินการได้ 10,524 ใบ คิดเป็นร้อยละ 175.40 ของเป้าหมาย เนื่องจากมีการส่งเสริมและพัฒนาฟาร์มเกษตรกรให้ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม (GAP) และโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้งาน Application Zyan Dairy Farm แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม สามารถดำเนินการได้ 1,801 ราย คิดเป็นร้อยละ 112.56 ของผลการดำเนินงาน เนื่องจากมีการจัดอบรมทั้งในพื้นที่และในรูปแบบออนไลน์ร่วมด้วยเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกร

เปรียบเทียบผลการดำเนินงานแผนพัฒนาการเลี้ยงโคนมกับปีที่ผ่านมา (ร้อยละ)

ผลการดำเนินงาน

แผนกถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงโคนม

มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับ

- งานกำหนดหลักสูตร และการจัดอบรมให้แก่เกษตรกร นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจ
- งานจัดทำวารสารโคนมและสื่อความรู้ทางวิชาการเพื่อเผยแพร่
- งานจัดนิทรรศการวิชาการเลี้ยงโคนม
- งานจัดการศูนย์การเรียนรู้ฟาร์มโคนมครบวงจร
- งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยในปีงบประมาณ 2565 มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนกถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงโคนม ดังนี้

ด้านปริมาณ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	เปรียบเทียบกับเป้าหมาย (ร้อยละ)
1. การฝึกอบรม	240	251	104.58
การเลี้ยงโคนม (ราย)	180	140	77.78
การฝึกงานนักศึกษา (ราย)	–	48	–
การตรวจซ่อมบำรุงรักษาเครื่องรีดนมโค (ราย)	60	63	105
การผสมเทียมโค (ราย)	–	–	–
2. เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ			
หอพักฝึกอบรม (ราย)	95	174	183.16
จำหน่ายวารสารโคนม (เล่ม)	12,800	8,671	67.74
เงินสนับสนุนการจัดทำวารสารโคนม (ราย)	–	5	–
จำหน่ายคู่มือการเลี้ยงโคนม (เล่ม)	–	–	–
ค่าบริการห้องประชุม (ครั้ง)	–	–	–
ค่าใบประกาศภาษาอังกฤษ	–	18	–

ฐานมูลค่า (บาท)	เป้าหมายปี 2564 (บาท)			ผลการดำเนินงานปี 2564 (บาท)			เปรียบเทียบกับเป้าหมาย (ร้อยละ)		
	รายรับ	ค่าใช้จ่าย	ผลกำไร	รายรับ	ค่าใช้จ่าย	ผลกำไร	รายรับ	ค่าใช้จ่าย	ผลกำไร
1. การฝึกอบรม	582,000	285,000	297,000	507,700	237,694.55	270,005.45	87.23	83.40	90.91
การเลี้ยงโคนม	540,000	249,000	291,000	417,000	165,005.30	251,994.70	77.22	66.27	86.60
การฝึกงานนักศึกษา	-	-	-	48,000	44,649.25	3,350.75	-	-	-
การตรวจซ่อมบำรุงรักษาเครื่องรีดนมโค	42,000	36,000	6,000	42,700	28,040	14,660	101.67	77.89	244.33
การผสมเทียมโค	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ	535,000	500,000	35,000	540,040	500,000	40,040	100.94	100	114.40
ห่อพักฝึกอบรม	51,000	-	51,000	93,000	-	93,000	182.35	-	182.35
จำหน่ายวารสารโคนม	384,000	500,000	-116,000	288,220	500,000	-211,780	75.06	100	-54.77
เงินสนับสนุนการจัดทำวารสารโคนม	100,000	-	100,000	156,600	-	156,600	156.60	-	-
จำหน่ายคู่มือการเลี้ยงโคนม	-	-	-	1,320	-	1,320	-	-	-
ค่าบริการห้องประชุม	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	900	-	900	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	1,117,000	785,000	332,000	1,047,740	737,694.55	310,045.45	93.80	93.97	93.39

ด้านปริมาณ

มีผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกหลักสูตร รวม 251 ราย คิดเป็นร้อยละ 104.58 ของเป้าหมาย โดยหลักสูตรการเลี้ยงโคนมสามารถดำเนินการได้ร้อยละ 77.78 ของเป้าหมาย เนื่องจากมีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายใหม่ลดลง มีการเปิดอบรมโดยสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

มีผู้ใช้บริการห่อพักฝึกอบรมรวม 174 ราย คิดเป็นร้อยละ 183.16 ของเป้าหมาย เนื่องจากยังอยู่ในช่วงเฝ้าระวังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้ผู้เข้าอบรมทุกหลักสูตรต้องเข้าพักที่ห่อพักเท่านั้น

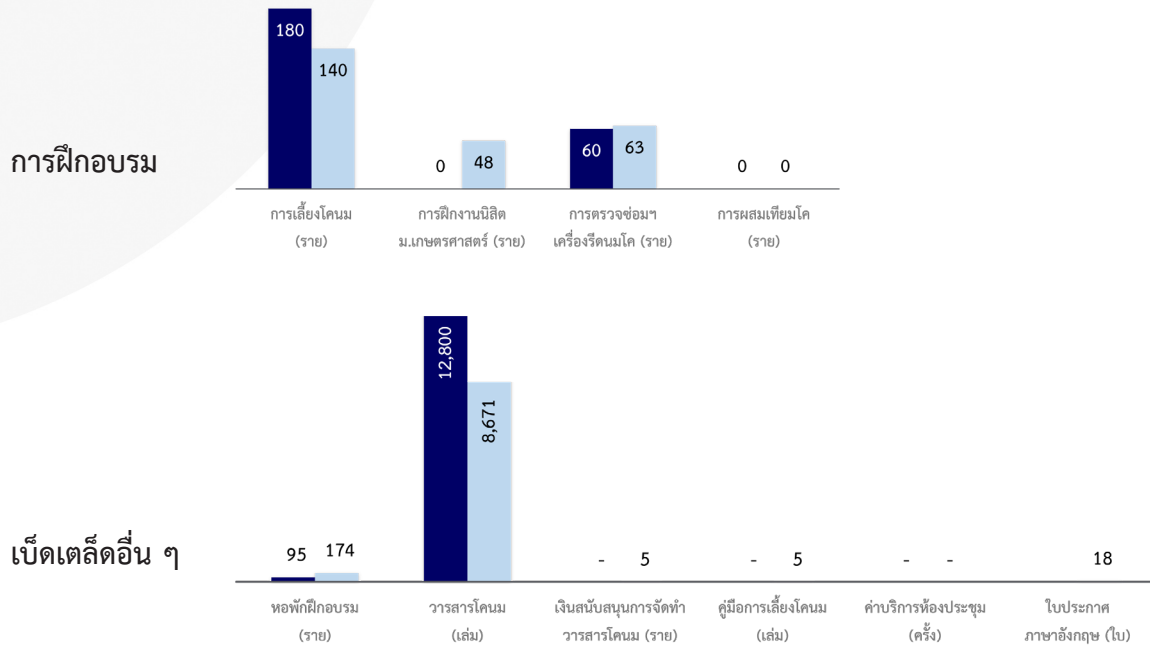
การจำหน่ายวารสารโคนมสามารถดำเนินงานได้ร้อยละ 67.74 ของเป้าหมาย เนื่องจากวารสารโคนมปีที่ 39 ฉบับที่ 4 จะมีการนับจำนวนจากรายได้ในปีงบประมาณถัดไป

ด้านมูลค่า

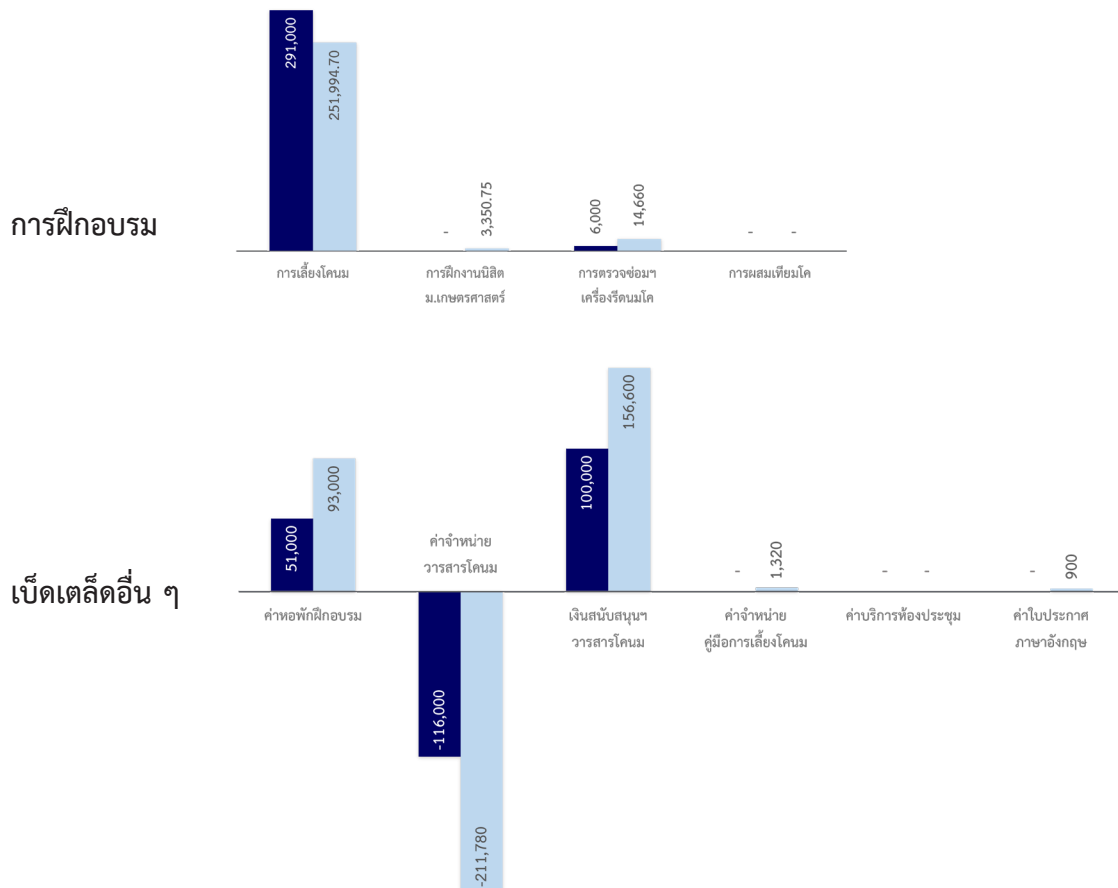
การฝึกอบรมมีผลกำไร 270,005.45 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.91 ของเป้าหมาย เนื่องจากมีจำนวนผู้เข้าฝึกอบรมในหลักสูตรการเลี้ยงโคนมลดลง

กิจกรรมเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ มีผลกำไร 40,040 บาท คิดเป็นร้อยละ 93.39 ของเป้าหมาย โดยกิจกรรมจำหน่ายวารสารโคนมไม่สามารถสร้างผลกำไรได้ เนื่องจากรายรับส่วนหนึ่งยังไม่ได้รับชำระค่าสมาชิกวารสารโคนมจากสหกรณ์โคนม และมีการจัดพิมพ์วารสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ 2,000 เล่ม/ปี (500 เล่ม/ฉบับ)

ผลการดำเนินงานด้านปริมาณ ปีงบประมาณ 2565

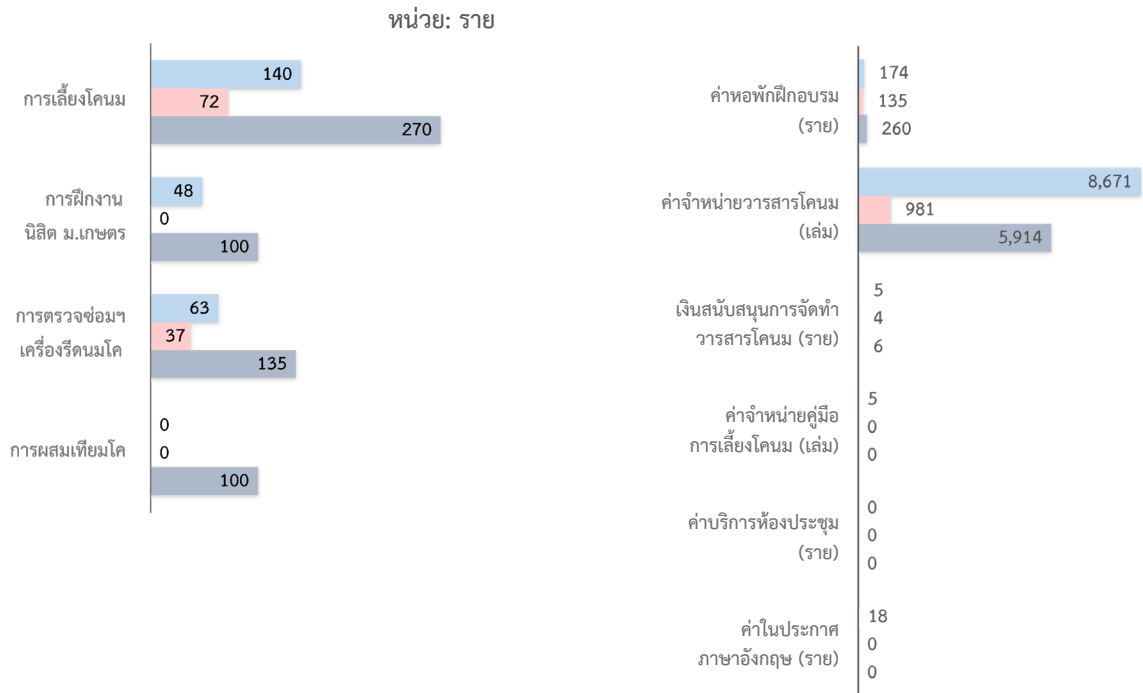
ผลการดำเนินงานด้านมูลค่า ปีงบประมาณ 2565 (บาท)

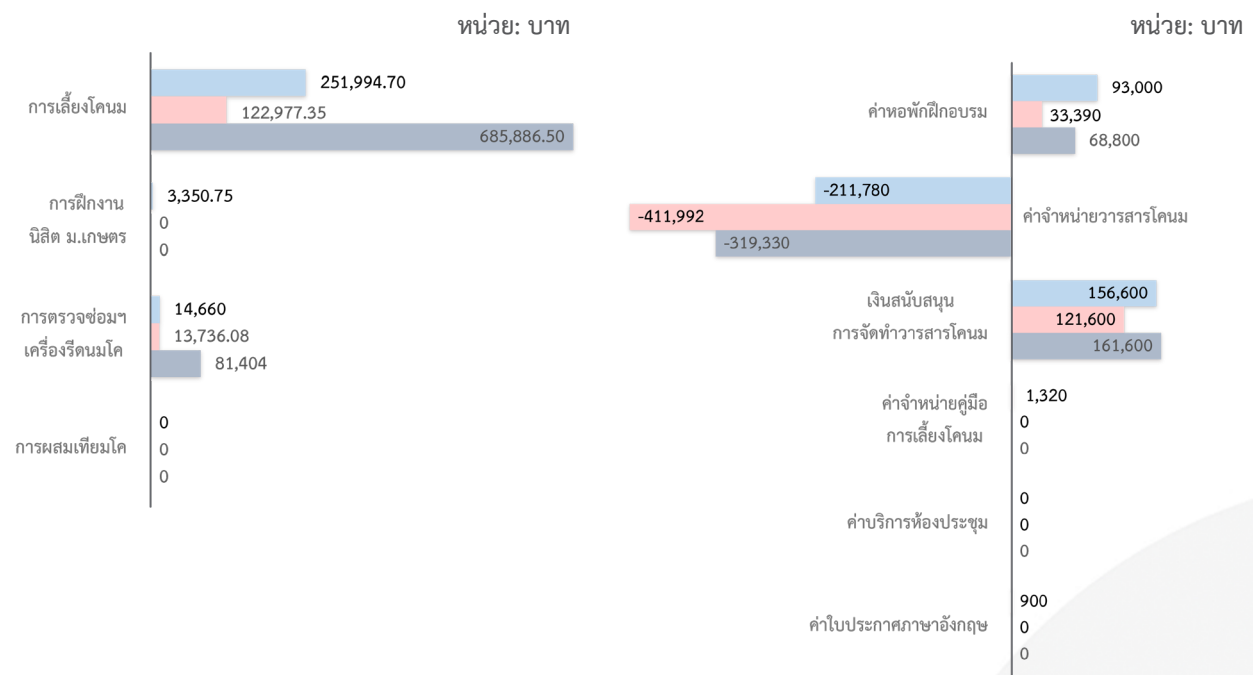
เปรียบเทียบผลการดำเนินงานแผนถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงโคนม กับปีที่ผ่านมา

■ ปี 2563 ■ ปี 2564 ■ ปี 2565

ด้านปริมาณ

ด้านผลกำไร (บาท)

ผลการดำเนินงาน แผนกวิชาการโคนม

มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับ

- งานความร่วมมือ และการรวบรวมผลงานวิชาการ งานวิจัย ความรู้ต่าง ๆ ด้านการเลี้ยงโคนมทั้งในและต่างประเทศ
- งานศึกษา ค้นคว้า และกลั่นกรอง งานวิจัยและพัฒนาด้านการเลี้ยงโคนม
- งานจัดการความรู้และนวัตกรรมด้านการเลี้ยงโคนม
- งานการศึกษาและพัฒนาระบบการวิจัยและนวัตกรรมด้านการเลี้ยงโคนม
- งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

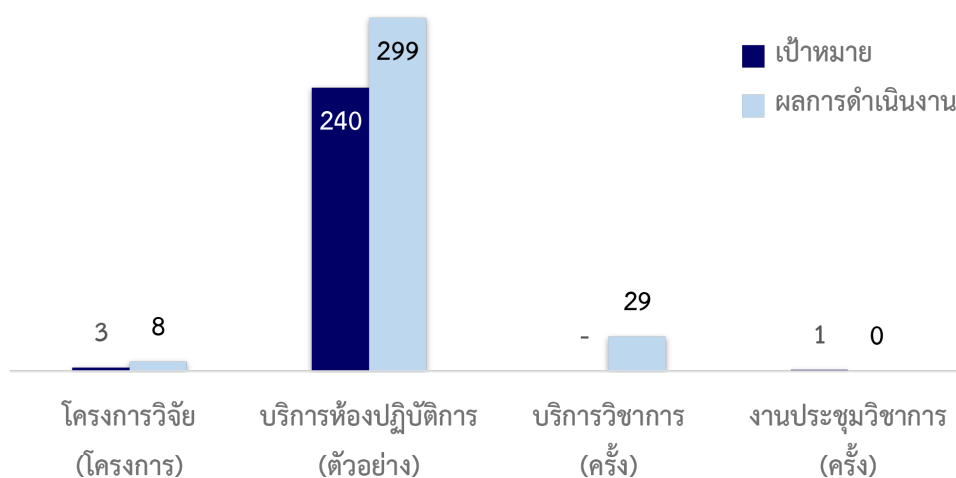
โดยในปีงบประมาณ 2565 มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนกวิชาการโคนม ดังนี้

การดำเนินงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	รายละเอียด
1. โครงการวิจัย (โครงการ)	3	8	โครงการวิจัยภายในหน่วยงาน จำนวน 6 โครงการ 1. นวัตกรรมการจัดสัดส่วนอาหารสมดุลหน้าฟาร์มโดยใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่นเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตและคุณภาพน้ำนมในฟาร์มโคนมรายย่อยในเขตจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2. การศึกษาผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคลัมปีสกิน (Lumpy Skin Disease : LSD) ในแม่โครีตนมต่อสมรรถนะการผลิต คุณภาพน้ำนม และสุขภาพโคนมของฟาร์มโคนมรายย่อยเขตจังหวัดขอนแก่น 3. ผลของระยะตัดต่อผลผลิต ส่วนประกอบทางเคมี และคุณภาพพืชหมักของทานตะวันทั้งต้นในสูตรอาหารที่เอ็มอาร์สำหรับโคนมผลผลิตสูง

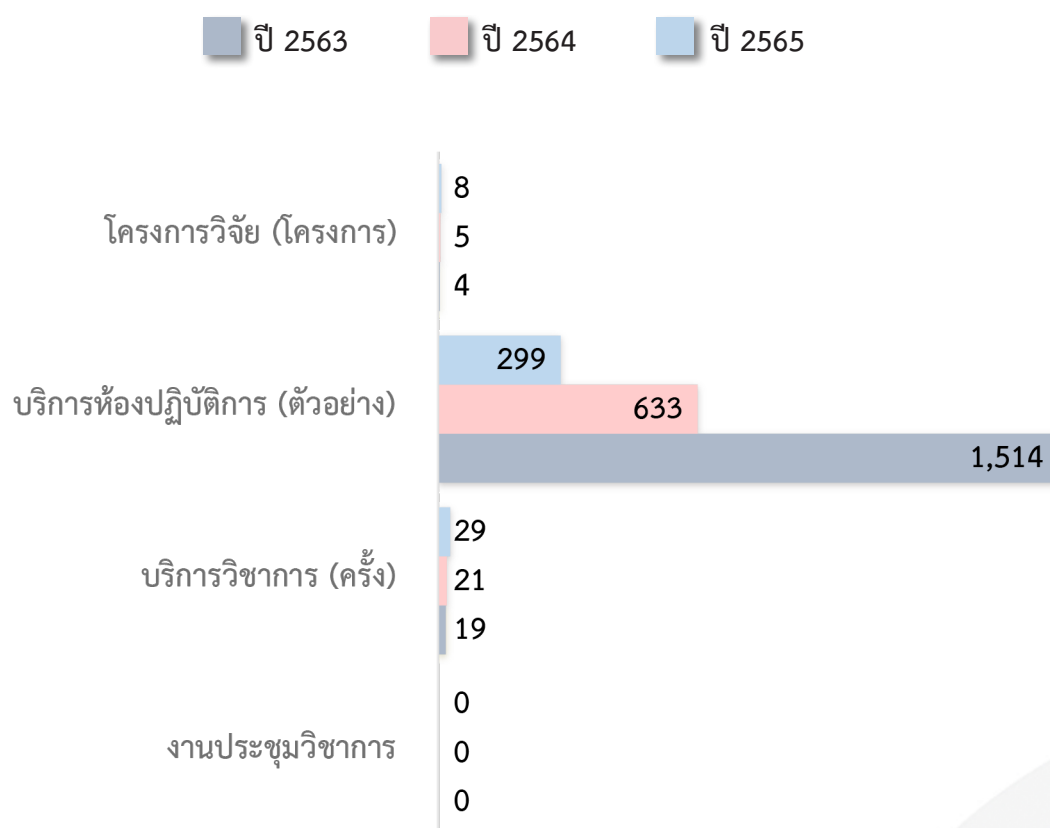
การดำเนินงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	รายละเอียด
			4. ผลของความรู้การตัดต่อผลิต คุณภาพพืชหมัก และค่าการย่อยได้ของหญ้าเนเปียร์ลูกผสม (ท้ายเขื่อนซูปเปอร์ลีฟ) ในสูตรอาหารโคนมผลิตสูง 5. การเฝ้าระวังและควบคุมระดับเซลล์โซมาติกในถังรวมนมของฟาร์มโคนมที่ผลิตน้ำนมดิบมาตรฐานพรีเมียม (สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคเหนือตอนบน) 6. การผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือน โครงการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภายนอก จำนวน 2 โครงการ 1. มข. โศบาลอาสารักษาวัวล้มปีสกิน ร่วมกับ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2. แผ่นยางปูพื้น ร่วมกับ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
2. บริการห้องปฏิบัติการ (ตัวอย่าง)	240	299	
2.1 ตรวจวิเคราะห์คุณภาพอาหารสัตว์ (ห้องปฏิบัติการโภชนศาสตร์สัตว์ เคียวเอื้อง แผนกวิชาการโคนม ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม) 2.2 เก็บตัวอย่างส่งห้องปฏิบัติการภายนอก • คุณค่าทางโภชนะ (วัตถุดิบอาหารสัตว์/อาหารสัตว์) • องค์ประกอบน้ำนมและ SCC • ตรวจ HCN • ตรวจสารพิษในพืชอาหารสัตว์ • ธาตุอาหารในดิน/สารพิษในดิน • แร่ธาตุในพืชอาหารสัตว์	— — — — — — —	188 — 111 — — — —	ตรวจ% วัตถุแห้งของอาหาร – ตรวจขนาดชิ้นส่วนอาหาร TMR – ตรวจค่าความเป็นกรด-ด่างของอาหารหมัก

การดำเนินงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	รายละเอียด
2.3 เก็บตัวอย่างตรวจวิเคราะห์ ด้านอื่น ๆ	–	–	–
3. บริการวิชาการ (ครั้ง)	–	29	- หลักสูตรการเลี้ยงโคนม - รายวิชาการเลี้ยงโคนมในประเทศไทย จำนวน 4 ครั้ง มีผู้เข้ารับการอบรม รวม 82 คน - รายวิชาคอกและโรงเรือน จำนวน 6 ครั้ง มีผู้เข้ารับการอบรม รวม 140 คน - โครงการฝึกอบรมและฝึกงาน นิสิต คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (MOU) ประจำปีงบประมาณ 2565 จำนวน 1 ครั้ง มีผู้เข้ารับการอบรม รวม 30 คน - โครงการนวัตกรรมการจัดสัดส่วนอาหาร สมดุลหน้าฟาร์มโดยใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ ในท้องถิ่นฯ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จำนวน 5 ครั้ง มีผู้เข้ารับการอบรม รวม 100 คน - โครงการ มข. โคบาลอาสารักษาวัว ล้มปีสกิน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ภาคเหนือตอนบน และภาคกลาง (วิทยากรร่วม) จำนวน 12 ครั้ง มีผู้เข้ารับการอบรม รวม 240 คน - โครงการ อ.ส.ค. รักนม รักฟาร์ม ยกระดับ ฟาร์มโคนมเป็น Smart Farmer และ ต่อยอดเป็นฟาร์มพี่เลี้ยงฯ จำนวน 1 ครั้ง มีผู้เข้ารับการอบรม รวม 40 คน
4. งานประชุมวิชาการ (ครั้ง)	1 ครั้ง	งดจัด กิจกรรม	เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ผลการดำเนินงานแผนวิชาการ ปีงบประมาณ 2565

เปรียบเทียบผลการดำเนินงานแผนวิชาการโคนมกับปีที่ผ่านมา

ผลการดำเนินงาน

แผนกฟาร์มอินทรีย์

มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับ

- การศึกษาและพัฒนาในเรื่องเกี่ยวกับการเลี้ยงโคนม เช่น อาหารโคนม และการจัดการฟาร์ม เพื่อเป็นแนวทางในการเผยแพร่แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม และพนักงาน อ.ส.ค.
- งานเลี้ยงดูโคนม โคทดแทน และโคนมอินทรีย์ของ อ.ส.ค.
- งานสนับสนุนงานวิจัยทดลองและความร่วมมือทางวิชาการด้านการเลี้ยงโคนมและพิสูจน์พันธุ์โคนม
- งานสนับสนุนงานฝึกอบรม/ฝึกงานนิสิต นักศึกษา จากสถาบันการศึกษาต่างๆ รวมถึงเกษตรกรและบุคคลทั่วไป
- งานสนับสนุนการออกนิทรรศการร่วมกับหน่วยงานภายใน อ.ส.ค.
- งานสนับสนุนการดำเนินงานของฝ่ายท่องเที่ยวเชิงเกษตร อ.ส.ค.
- งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

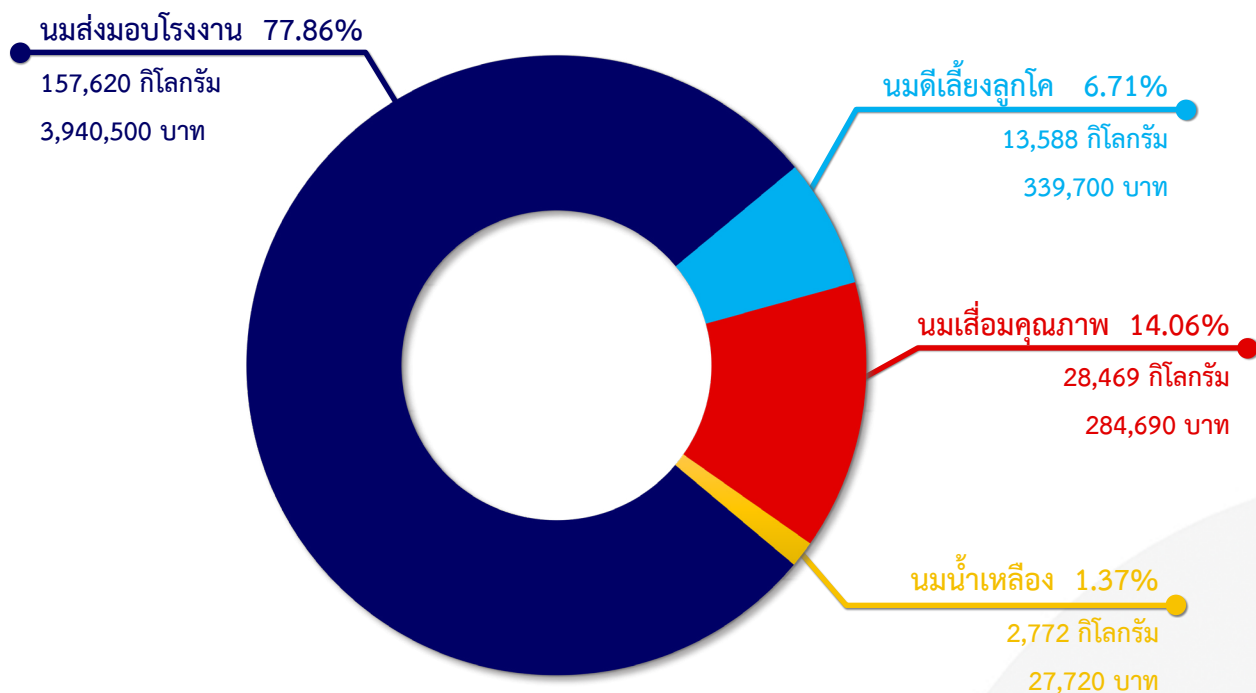
โดยในปีงบประมาณ 2565 มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนกฟาร์มอินทรีย์ ดังนี้

ด้านปริมาณ		เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	เปรียบเทียบกับเป้าหมาย (ร้อยละ)
1.	น้ำนมที่ผลิตได้รวม (กก.)	322,000	202,449	62.87
2.	ส่งมอบโรงงานนม อ.ส.ค.รวม (กก.)	273,700	157,620	57.59
3.	น้ำนมดีเลี้ยงลูกโค (กก.)	–	13,588	–
4.	น้ำนมเสื่อมคุณภาพ (กก.)	41,860	28,469	68.01
5.	นมฆ่าเชื้อ	6,440	2,772	43.04
6.	จำหน่ายโคเพศผู้ (ตัว)	72	51	70.83
7.	จำหน่ายโคหมดสภาพ (ตัว)	24	96	400
8.	จำหน่ายโคตาย (ตัว)	–	57	–

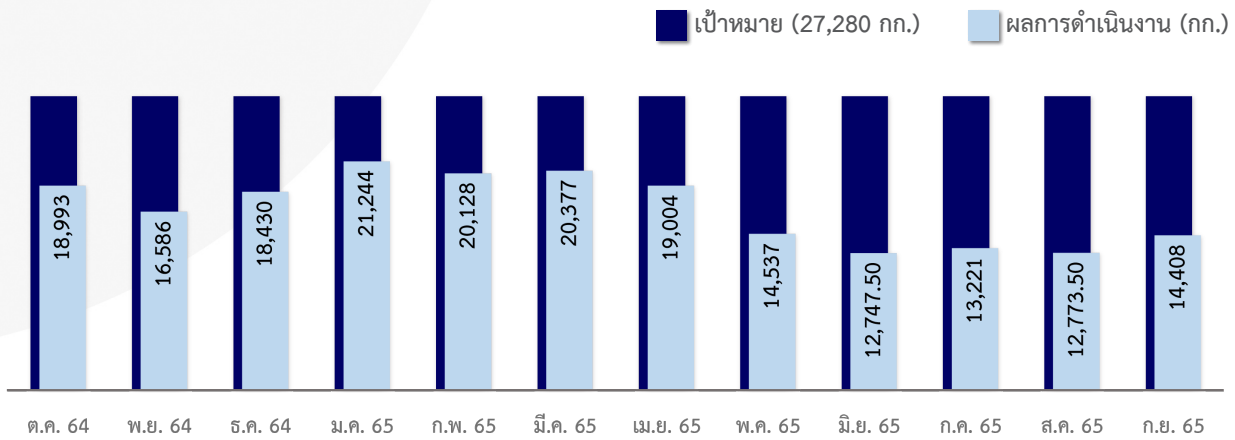
ฐานมูลค่า (บาท)		เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	เปรียบเทียบกับเป้าหมาย (ร้อยละ)
1.	น้ำนมที่ผลิตได้รวม	7,325,500	4,592,610	62.69
2.	ส่งมอบโรงงานนม อ.ส.ค.รวม (25 บาท/กก.)	6,842,500	3,940,500	57.59
3.	น้ำนมดีเลี้ยงลูกโค (25 บาท/กก.)	–	339,700	–
4.	น้ำนมเสื่อมคุณภาพ (10 บาท/กก.)	418,600	284,690	68.01
5.	นม น้ำเหลือทิ้ง (10 บาท/กก.)	64,400	27,720	43.04
6.	จำหน่ายโคเพศผู้	108,000	375,915	348.07
7.	จำหน่ายโคหมดสภาพ	288,000	2,371,430	823.41
8.	จำหน่ายโคตาย	–	148,341	–

สัดส่วนของน้ำนมที่ผลิตได้รวม (ร้อยละ)

จากปริมาณน้ำนมที่ผลิตได้ทั้งหมดรวม 202,449 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 4,592,610 บาท สามารถแบ่งสัดส่วนของน้ำนมทั้งหมดได้ ดังนี้

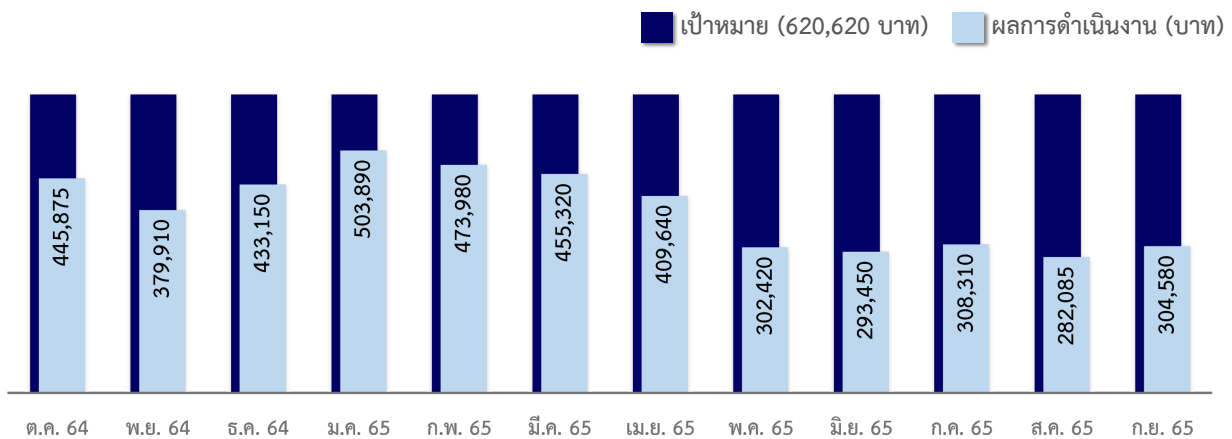

ปริมาณการผลิตน้ำนมรวม รายเดือน (กิโลกรัม)

รายการ	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65	เฉลี่ย	รวม
เป้าหมาย (กก.)	27,280	27,280	27,280	27,280	27,280	27,280	27,280	27,280	27,280	27,280	27,280	27,280	27,280	327,360
ผลการดำเนินงาน (กก.)	18,993	16,586	18,430	21,244	20,128	20,377	19,004	14,537	12,747.50	13,221	12,773.50	14,408	16,870.75	202,449
เปรียบเทียบ กับเป้าหมาย (%)	69.62	60.80	67.56	77.78	73.78	74.70	69.66	53.29	46.73	48.46	46.82	52.82	61.84	61.84

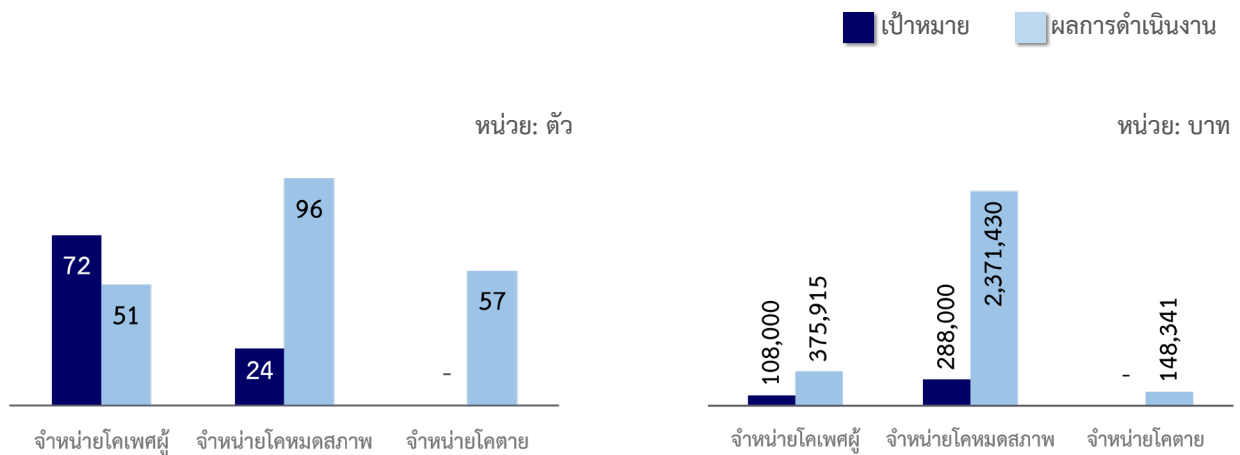
มูลค่าน้ำนมรวม รายเดือน (บาท)

รายการ	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65	เฉลี่ย	รวม
เป้าหมาย (บาท)	620,620	620,620	620,620	620,620	620,620	620,620	620,620	620,620	620,620	620,620	620,620	620,620	620,620	7,447,440
ผลการดำเนินงาน (บาท)	445,875	379,910	433,150	503,890	473,980	455,320	409,640	302,420	293,450	308,310	282,085	304,580	382,717.50	4,592,610
เปรียบเทียบ กับเป้าหมาย (%)	71.84	61.21	69.79	81.19	76.37	73.37	66.00	48.73	47.28	49.68	45.45	49.08	61.67	61.67

ปริมาณการจำหน่ายโค (ตัว)

มูลค่าการจำหน่ายโค (บาท)

ปริมาณน้ำนมรวม ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยสามารถผลิตน้ำนมรวมได้ร้อยละ 62.87 ของเป้าหมาย และมีน้ำนมส่งมอบโรงงาน คิดเป็นร้อยละ 57.59 ของเป้าหมาย เนื่องจากจำนวนแม่โครีดมีปริมาณน้อยกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ส่งผลต่อปริมาณนมรวมที่ผลิตได้และน้ำนมส่งออกโรงงาน

การจำหน่ายโคหมดสภาพ คิดเป็นร้อยละ 400 ของเป้าหมาย เนื่องจากแผนฟาร์มอินทรีย์มีการคัดโคเพื่อปรับกลุ่มฝูงโคใหม่ทั้งหมด เพื่อให้โคภายในฝูงเป็นโคที่มีคุณภาพ โดยมีการคัดโคที่มีอาการป่วยเรื้อรัง และโคที่ให้ผลผลิตไม่ตรงตามเป้าหมายออกจากฝูง

การจำหน่ายโคตาย รวมทั้งสิ้น 57 ตัว มากกว่าปี 2564 คิดเป็นร้อยละ 335.29 เนื่องจากมีอัตราการตายของลูกโคเพิ่มสูงขึ้น สาเหตุการตายส่วนใหญ่เกิดจากอาการท้องเสีย ไอ หอบ ปอดอักเสบเฉียบพลัน การติดเชื้อ ฯลฯ สืบเนื่องมาจากหลายปัจจัย อาทิ ความแออัดของจำนวนลูกโคภายในคอกพัก การถ่ายเทอากาศภายในคอกพัก สภาพอากาศที่มีฝนชุก ส่งผลให้พื้นคอกหรือบริเวณคอกชื้นแฉะ การได้รับปริมาณน้ำนมที่ไม่เหมาะสม

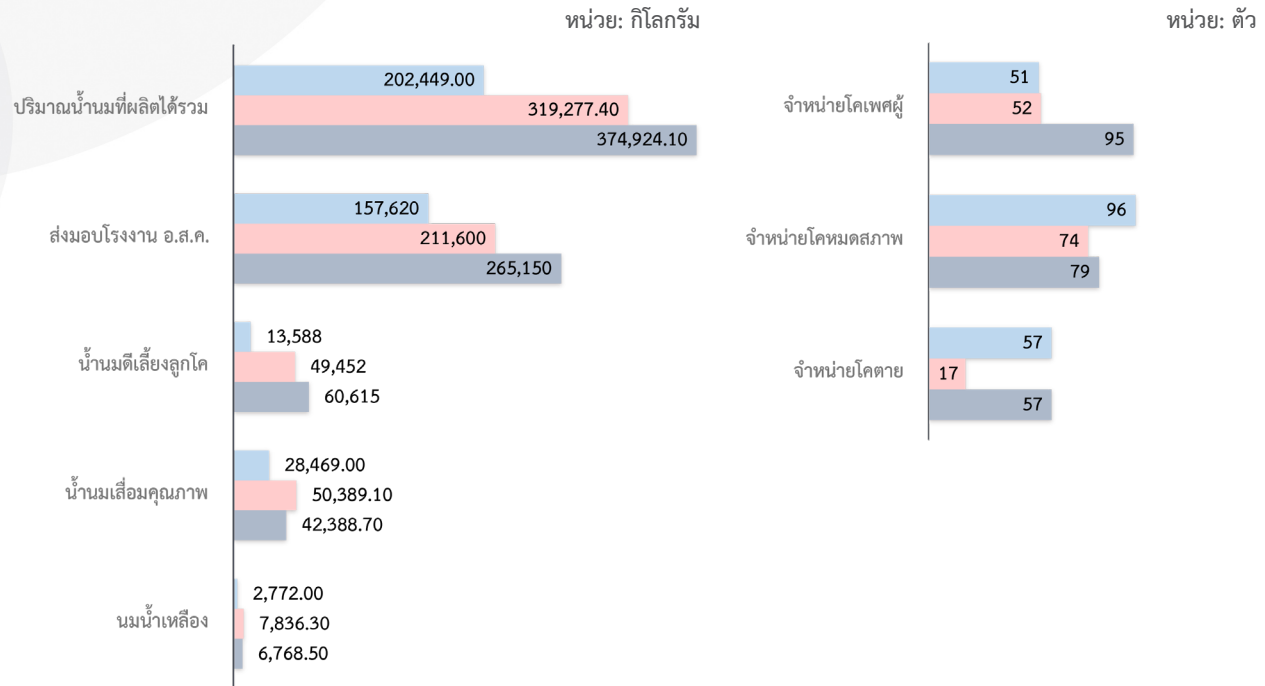
หมายเหตุ

- **น้ำนมดีเลี้ยงลูกโค** คือ น้ำนมส่วนหนึ่งจากน้ำนมที่ผลิตได้ทั้งหมด แบ่งใช้เพื่อเลี้ยงลูกโคทุกประเภทที่มีอายุตั้งแต่ 5 วัน ถึง 3 เดือน
- **น้ำนมเสื่อมคุณภาพ** คือ นมที่ไม่เหมาะแก่การบริโภค อาทิ น้ำนมที่ได้จากโคนมซึ่งเป็นเต้านมอักเสบ โคนมที่ได้รับยาบางประเภทซึ่งส่งผลกับคุณภาพน้ำนมดิบ โดยน้ำนมเสื่อมคุณภาพจะถูกนำส่งให้ฝ่ายท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อนำไปผลิตปุ๋ยนมสด
- **นมน้ำเหลือง** คือ น้ำนมจากแม่โคแรกคลอดสำหรับให้ลูกโคแรกเกิด โดยจะมีระยะเวลา 3-5 วัน หลังคลอด

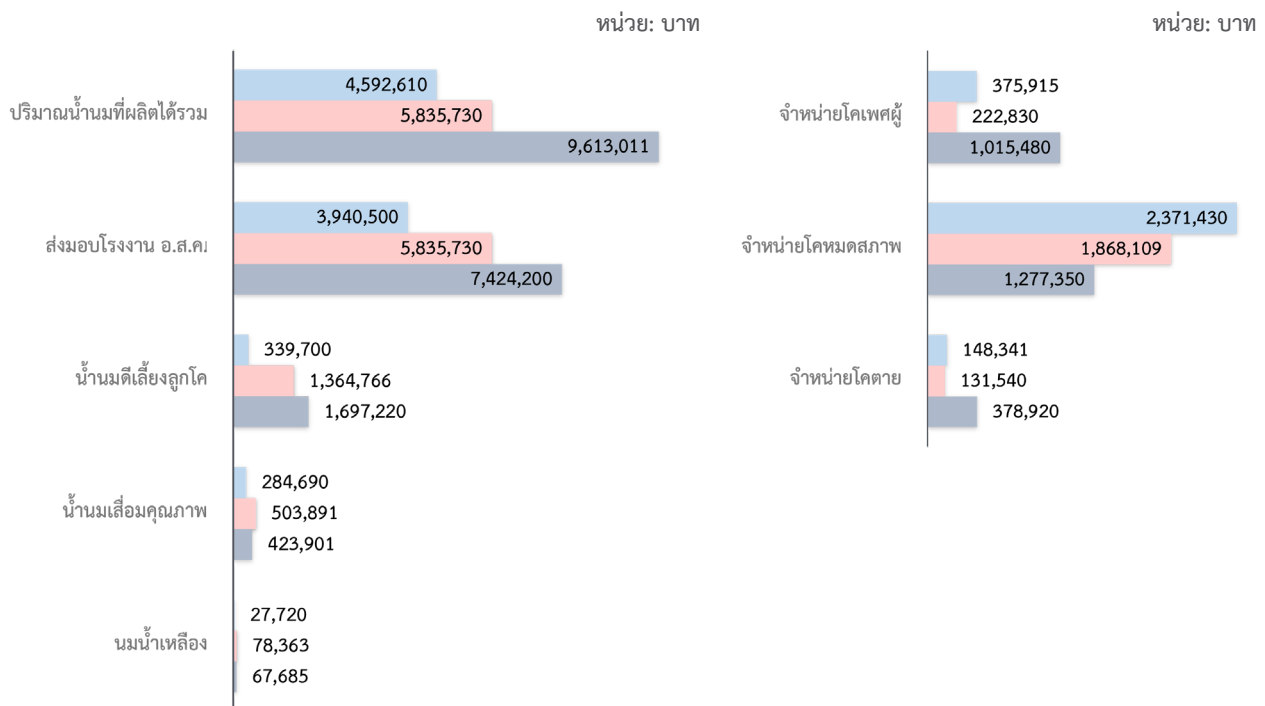
เปรียบเทียบผลการดำเนินงานแผนฟาร์มอินทรีย์กับปีที่ผ่านมา

■ ปี 2563 ■ ปี 2564 ■ ปี 2565

เปรียบเทียบด้านปริมาณ

เปรียบเทียบด้านมูลค่า

ผลการดำเนินงาน แผนอาหารโคนม

มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับ

- งานการศึกษาและพัฒนาในเรื่องอาหารโคนม พืชอาหารสัตว์ แร่ธาตุ อาหารเสริม และวิตามิน เช่น การจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ การเลือกปลูกพืชอาหารสัตว์ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการเผยแพร่แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมและพนักงาน อ.ส.ค.

- งานผลิตพืชอาหารสัตว์ เพื่อใช้เลี้ยงโคโคนมของ อ.ส.ค. งานผลิตอาหารข้น แร่ธาตุ อาหารเสริมและวิตามิน เพื่อใช้เลี้ยงโค อ.ส.ค. และเพื่อให้ฝ่ายส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ดำเนินการด้านการจำหน่าย

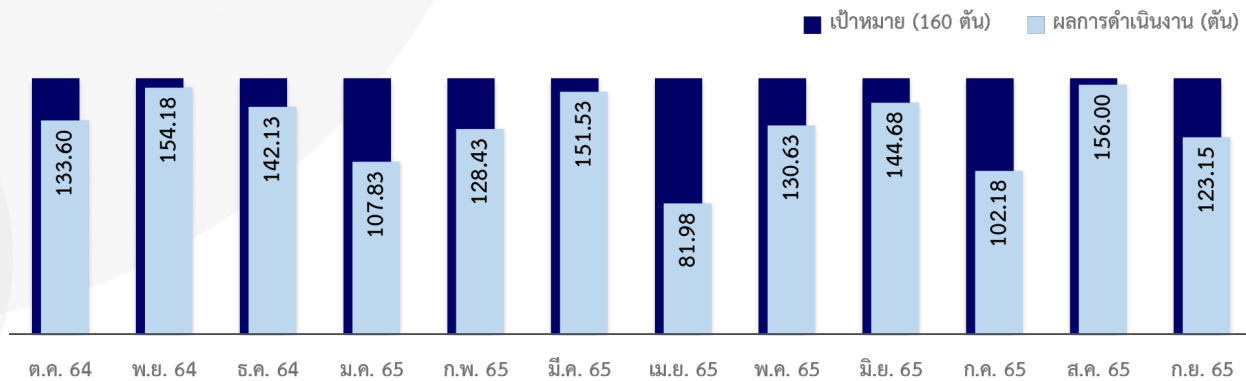
- งานจัดการและบำรุงรักษาแปลงพืชอาหารสัตว์ให้อยู่ในสภาพดี
- งานระบบชลประทานแปลงหญ้าและแปลงพืชอาหารสัตว์ และการใช้ประโยชน์จากน้ำเสียโรงงานนม
- งานผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้บำรุงแปลงพืชอาหารสัตว์และเพื่อการจัดจำหน่าย
- งานศึกษาพันธุ์พืชอาหารสัตว์ต่างๆ และพืชอินทรีย์
- งานซ่อม/บำรุงรักษาเครื่องจักรกลการเกษตร
- งานสนับสนุนงานฝึกอบรม/ฝึกงานนิสิต นักศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างๆ
- งานศึกษา ผลิต และเป็นศูนย์การเรียนรู้การผลิต อาหารผสมรวม (TMR) เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม และผู้สนใจทั่วไป

- งานสนับสนุนความร่วมมือทางวิชาการด้านพืชอาหารสัตว์ อาหารข้น แร่ธาตุ อาหารเสริมและวิตามิน
- งานสนับสนุนการดำเนินงานของฝ่ายท่องเที่ยวเชิงเกษตร อ.ส.ค.
- งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยในปีงบประมาณ 2565 มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแผนอาหารโคนม ดังนี้

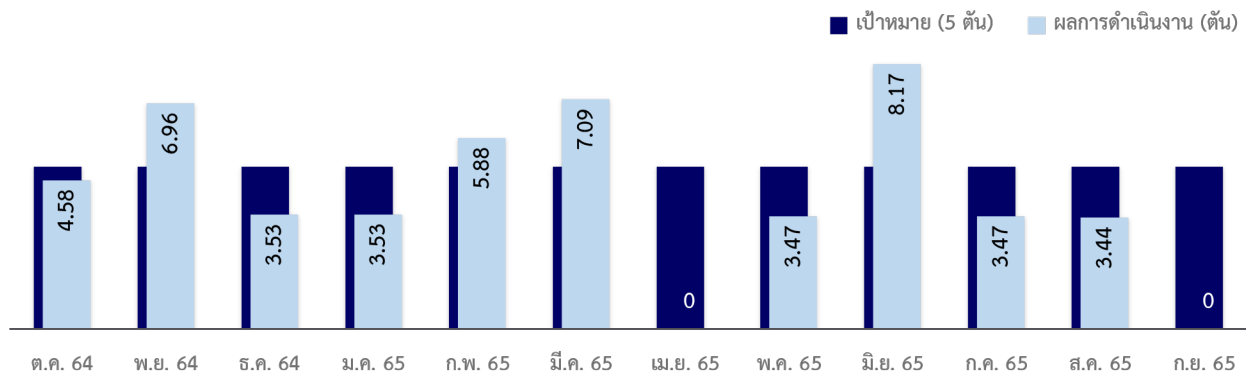
รายการ	เป้าหมาย (ตัน/ปี)	ผลการดำเนินงาน (ตัน/ปี)	คิดเป็นร้อยละ
กิจกรรมผลิตแร่ธาตุ	1,980	1,606.37	81.13
ผลิตแร่ธาตุ	1,920	1,556.28	81.06
ผลิตฟอสฟอรัส	60	50.09	83.48
กิจกรรมผลิตอาหารหยาบ	17,080	17,340	101.52
ผลิตหญ้าแห้ง	9,000	9,000	100
ผลิตหญ้าสด	6,480	6,720	103.70
ผลิตหญ้าหมัก	1,600	1,620	101.25

ปริมาณการผลิตแร่ธาตุ ปีงบประมาณ 2565 (ตัน)

รายการ	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65	เฉลี่ย	รวม
เป้าหมาย (ตัน)	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	1,920
ผลการดำเนินงาน (ตัน)	133.60	154.18	142.13	107.83	128.43	151.53	81.98	130.63	144.68	102.18	156.00	123.15	129.69	1,556.28
เปรียบเทียบกับเป้าหมาย (%)	83.50	96.36	88.83	67.39	80.27	94.70	51.23	81.64	90.42	63.86	97.50	76.97	81.06	81.06

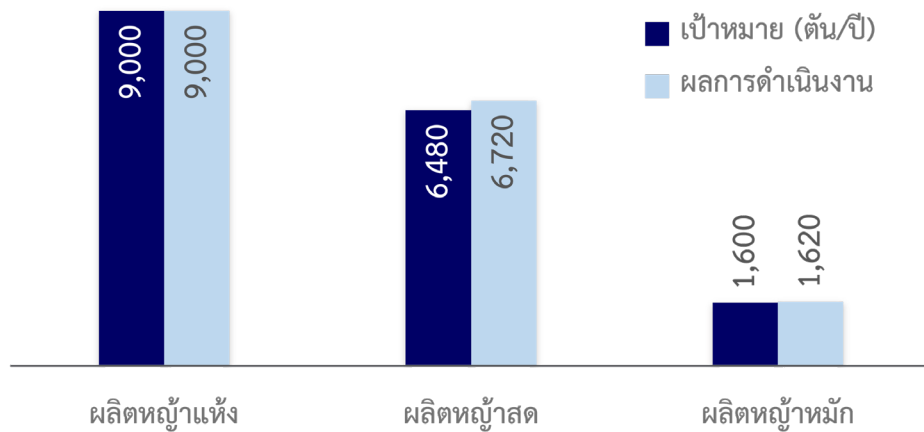
ปริมาณการผลิตฟอสฟอรัส ปีงบประมาณ 2565 (ตัน)

รายการ	ต.ค. 64	พ.ย. 64	ธ.ค. 64	ม.ค. 65	ก.พ. 65	มี.ค. 65	เม.ย. 65	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65	เฉลี่ย	รวม
เป้าหมาย (ตัน)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60
ผลการดำเนินงาน (ตัน)	4.58	6.96	3.53	3.53	5.88	7.09	0	3.47	8.17	3.47	3.44	0	4.17	50.09
เปรียบเทียบกับเป้าหมาย (%)	91.60	139.20	70.50	70.50	117.60	141.70	0.00	69.30	163.30	69.40	68.70	0.00	83.48	83.48

กิจกรรมผลิตแร่ธาตุ ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยดำเนินการได้ ร้อยละ 81.13 ของเป้าหมาย แบ่งเป็นการผลิตแร่ธาตุ ร้อยละ 81.06 ของเป้าหมาย และการผลิตฟอสฟอรัส ร้อยละ 83.48 ของเป้าหมาย เนื่องจากปริมาณการสั่งซื้อของชุมชนสหกรณ์ไทย-เดนมาร์ก จำกัด ลดลง ทำให้ต้องปรับลดปริมาณการผลิตให้สอดคล้องกับปริมาณการสั่งซื้อ

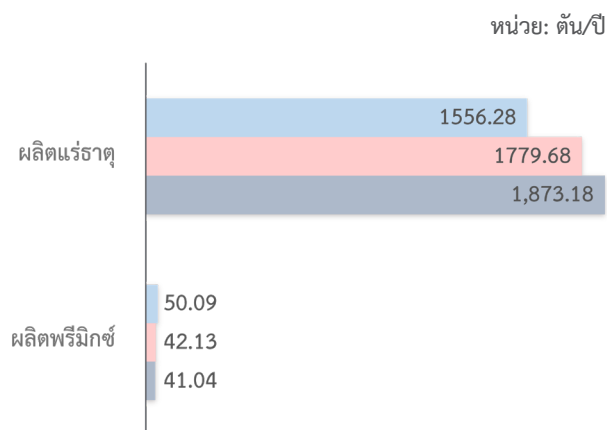
ปริมาณการผลิตอาหารหยาบ ปีงบประมาณ 2565 (ตัน/ปี)

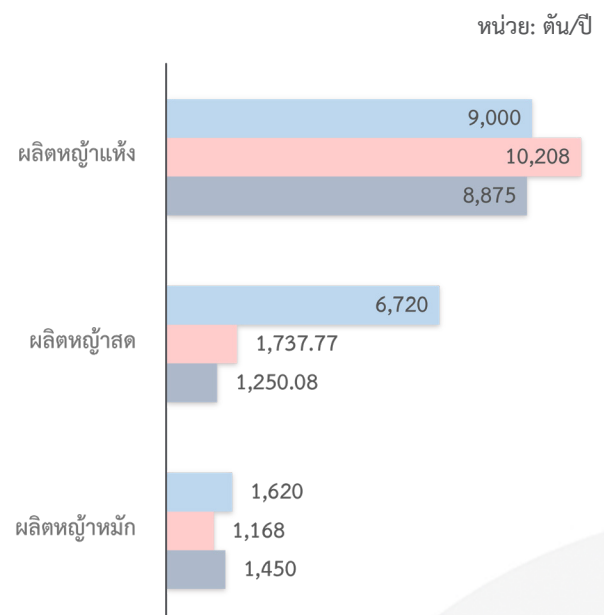
กิจกรรมผลิตอาหารหยาบ: เป็นไปตามเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 101.52 ของเป้าหมาย เนื่องจากในปี 2565 มีปริมาณฝนตกชุก ทำให้มีหญ้าสดคุณภาพดีสำหรับนำไปใช้ทำอาหารหยาบชนิดอื่น ๆ

เปรียบเทียบผลการดำเนินงานแผนอาหารโคนม กับปีที่ผ่านมา

กิจกรรมผลิตแร่ธาตุ

กิจกรรมผลิตอาหารหยาบ

ปี 2563 ปี 2564 ปี 2565

ผลการดำเนินงาน

แผนกผลิตน้ำเชื้อและพิสูจน์พันธุ์โคนม

มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับ

- งานการสร้างและคัดเลือกพ่อพันธุ์โคนมในประเทศ
- งานเลี้ยงดูโคพ่อพันธุ์
- งานผลิตน้ำเชื้อแช่แข็งตามคุณภาพมาตรฐานสากล เพื่อส่งให้ฝ่ายส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ดำเนินงานด้านการจำหน่าย
- งานพิสูจน์ค่าการผสมพันธุ์พ่อพันธุ์โคนมในประเทศ
- งานคัดเลือกน้ำเชื้อพ่อพันธุ์โคนม เพื่อใช้ในการพัฒนาพันธุ์โคนมของ อ.ส.ค. และเกษตรกร
- งานความร่วมมือทางวิชาการด้านการผลิตน้ำเชื้อและปรับปรุงพันธุ์
- งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยในปีงบประมาณ 2565 แผนกผลิตน้ำเชื้อและพิสูจน์พันธุ์โคนม กองงานฟาร์ม ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ดังนี้

รายการ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	คิดเป็นร้อยละ
1. หน่วยเลี้ยงโคพ่อพันธุ์			
1.1 จำนวนพ่อพันธุ์รีดน้ำเชื้อสะสม (ตัว/เดือน)	20	23	115
1.2 การรีดน้ำเชื้อโคพ่อพันธุ์ทั้งฝูง (ครั้ง/เดือน)	100	98.58	98.58
1.3 คุณภาพน้ำเชื้อ			
– จำนวนครั้งที่รีดของโคพ่อพันธุ์ที่ผลิตน้ำเชื้อฯ (ครั้ง/เดือน)	–	73.25	–
– ไม่ผ่าน	–	39	–
– คุณภาพน้ำเชื้อไม่ผ่านเกณฑ์ (คิดเป็นร้อยละ)	–	53.24	–
1.4 อัตราการเจริญเติบโตโคพ่อพันธุ์			
– โคพ่อพันธุ์อายุ 0–12 เดือน (กรัม/วัน)	600	625	104.17
– โคพ่อพันธุ์อายุ 1–3 ปี (กรัม/วัน)	700	872	124.57
1.5 จำนวนโคพ่อพันธุ์รีดและฝึกรีดน้ำเชื้อที่ได้รับการรักษาไม่เกิน 5 ตัว/เดือน	5	5	100

รายการ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	คิดเป็นร้อยละ
2. หน่วยผลิตน้ำเชื้อ			
2.1 น้ำเชื้อแช่แข็งที่ผลิตได้ หลอด/เดือน	120,000	120,435	100.36
2.2 ค่าเฉลี่ยร้อยละสเปิร์มที่มีชีวิต (มากกว่าร้อยละ 50)	มากกว่า 50	60.20	120.40
2.3 จำนวนน้ำเชื้อที่เสียจากการผลิต (หลอด)	3,600	1,534	42.61
3. การส่งน้ำเชื้อแช่แข็งให้ฝ่ายส่งเสริมการเลี้ยงโคนม (หลอด/เดือน)	11,350	9,117.17	80.33
3.1 น้ำเชื้อผ่านการพิสูจน์ (Proven Sires) (ราคา 90 บาท/หลอด)	8,200	5,266.75	64.23
3.2 น้ำเชื้อรอการพิสูจน์ (Proving Sires) (ราคา 60 บาท/หลอด)	3,150	3,850.42	122.24
4. หน่วยสร้างและพิสูจน์พ่อพันธุ์โคนม			
4.1 จำนวนการเก็บข้อมูลผลผลิตน้ำนมสะสม (ตัวอย่าง)	700	559	79.86
4.2 จำนวนลูกโครับเข้าฝูงสะสม (ตัว)	15	10	66.67
5. การจำหน่ายโค/คัตออกจากฝูง (ตัว)	12	17	141.67
6. การจำหน่ายโค/คัตออกจากฝูง (บาท)	480,000	1,055,940	219.99

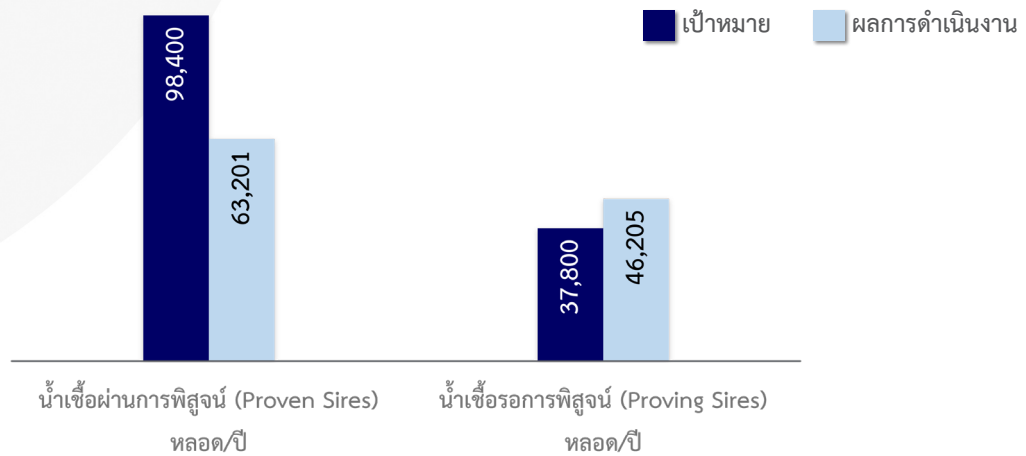
หน่วยเลี้ยงโคพ่อพันธุ์ สามารถรีดน้ำเชื้อโคพ่อพันธุ์ทั้งฝูงได้ 1,183 ครั้ง/ปี คิดเป็นร้อยละ 98.58 ของเป้าหมาย การดำเนินงาน เนื่องจากการเปลี่ยนพนักงานผู้รับผิดชอบการรีดน้ำเชื้อ ส่งผลต่อความชำนาญในการปฏิบัติงาน

การส่งน้ำเชื้อแช่แข็งให้ฝ่ายส่งเสริมการเลี้ยงโคนม สามารถดำเนินการได้จำนวน 136,200 หลอด/ปี คิดเป็นร้อยละ 80.33 ของเป้าหมาย โดยจำนวนน้ำเชื้อที่นำส่งนั้นขึ้นอยู่กับ การเบิกจ่ายของฝ่ายส่งเสริมการเลี้ยงโคนม ซึ่งในงบประมาณ 2565 มีการเบิกจ่ายน้ำเชื้อผ่านการพิสูจน์ (Proven Sires) จำนวน 63,201 หลอด คิดเป็นร้อยละ 64.23 ของเป้าหมาย และน้ำเชื้อรอการพิสูจน์ (Proving Sires) จำนวน 46,205 หลอด คิดเป็นร้อยละ 122.24 ของเป้าหมาย

หน่วยสร้างและพิสูจน์พ่อพันธุ์โคนม สามารถเก็บข้อมูลผลผลิตน้ำนมได้ 559 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 79.86 ของเป้าหมายการดำเนินงาน เนื่องจากแผนกฯ มีพนักงานไม่เพียงพอกับภาระงาน ทำให้ไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อเก็บตัวอย่างตามภูมิภาคได้

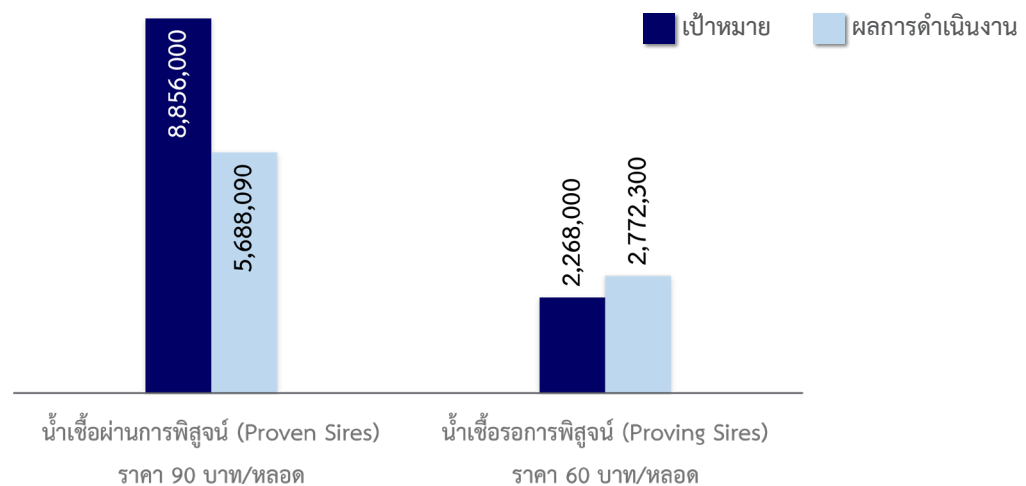
การจำหน่ายโค/คัตออกจากฝูง มีการคัตทิ้ง จำนวน 17 ตัว คิดเป็นร้อยละ 141.67 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายการดำเนินงาน โดยมีการคัตทิ้งโคหมดสภาพและโคป่วยเกินกำหนด

การส่งน้ำเชื้อแช่แข็งให้ฝ่ายส่งเสริมการเลี้ยงโคนมเพื่อดำเนินการจำหน่าย (หลอด/ปี)

การส่งน้ำเชื้อแช่แข็งให้แก่ฝ่ายส่งเสริมฯ	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	คิดเป็นร้อยละ
น้ำเชื้อผ่านการพิสูจน์ (Proven Sires) หลอด/ปี	98,400	63,201	64.23
น้ำเชื้อรอการพิสูจน์ (Proving Sires) หลอด/ปี	37,800	46,205	122.24
รวม	136,200	109,406	80.33

มูลค่าน้ำเชื้อแช่แข็งที่ส่งให้ฝ่ายส่งเสริมการเลี้ยงโคนมเพื่อดำเนินการจำหน่าย (บาท/ปี)

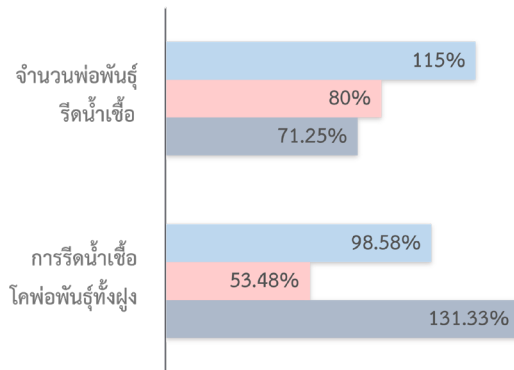

มูลค่าน้ำเชื้อแช่แข็งรวม (บาท/ปี)	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	คิดเป็นร้อยละ
น้ำเชื้อผ่านการพิสูจน์ (Proven Sires) ราคา 90 บาท/หลอด	8,856,000	5,688,090	64.23
น้ำเชื้อรอการพิสูจน์ (Proving Sires) ราคา 60 บาท/หลอด	2,268,000	2,772,300	122.24
รวม	11,124,000	8,460,390	76.06

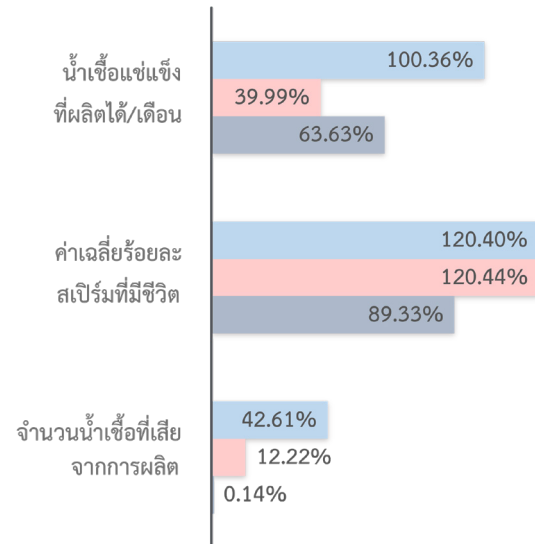
เปรียบเทียบผลการดำเนินงานแผนการผลิตน้ำเชื้อฯ กับปีที่ผ่านมา

■ ปี 2563 ■ ปี 2564 ■ ปี 2565

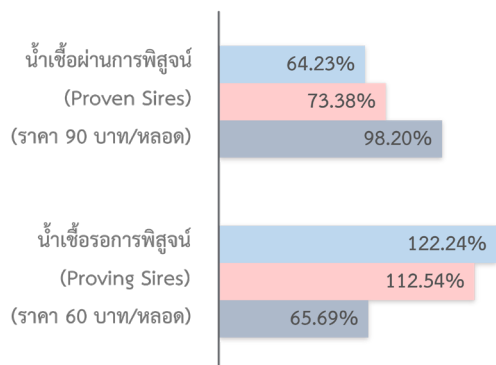
หน่วยเลี้ยงโคพ่อพันธุ์ (ร้อยละ)

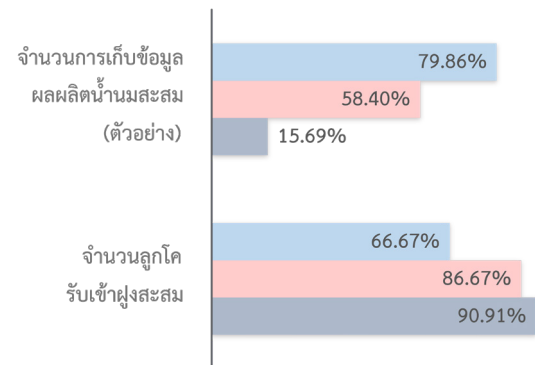
หน่วยผลิตน้ำเชื้อ (ร้อยละ)

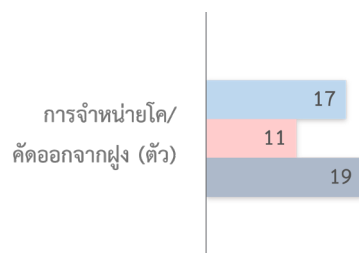
การส่งน้ำเชื้อแช่แข็งให้ฝ่ายส่งเสริมฯ (ร้อยละ)

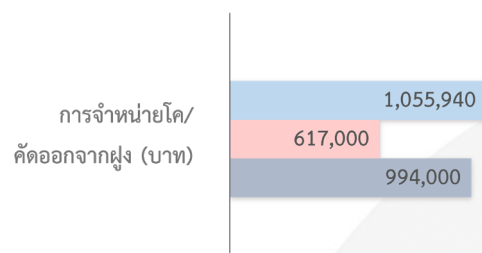
หน่วยสร้างและพิสูจน์พ่อพันธุ์โคนม (ร้อยละ)

การจำหน่ายโค/คัดออกจากฝูง (ตัว)

การจำหน่ายโค/คัดออกจากฝูง (บาท)

ผลการดำเนินงาน

ด้านการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR)

โครงการ อ.ส.ค. รักนม รักฟาร์ม ยกกระดับฟาร์มโคนมเป็น Smart Farmer และต่อยอดเป็นฟาร์มพี่เลี้ยงสร้างเครือข่ายเพื่อแบ่งปัน ประจำปีงบประมาณ 2565

องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) ได้กำหนดโครงสร้างการกำกับดูแลและการบริหารจัดการ ภายใต้กรอบการบริหารงานและกำกับดูแลกิจการที่ดี ตามหลักการและแนวทางการกำกับดูแลที่ดี (CG) ในรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR) ตามแผนยุทธศาสตร์ อ.ส.ค. รักนม รักฟาร์ม “สืบสาน รักษา ต่อยอด โคนมอาชีพพระราชทาน” โดยด้านกิจการโคนมได้จัดทำแผนการดำเนินงานโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 CSR กับเกษตรกร ในโครงการ อ.ส.ค. รักนม รักฟาร์ม ยกกระดับเป็นฟาร์มโคนมพี่เลี้ยง ซึ่งเป็นโครงการส่งเสริมเกษตรกรรูปแบบหนึ่ง ดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2563-2564 สามารถยกระดับฟาร์มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการให้เป็นฟาร์มพี่เลี้ยงได้ภูมิภาคละ 1 ฟาร์ม รวมเป็น 5 ฟาร์มและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการฟาร์ม การจัดการอาหาร การจัดการโรคของฟาร์มพี่เลี้ยงให้กับฟาร์มเกษตรกรที่สนใจได้

ในปีงบประมาณ 2565 มีการปรับการดำเนินงาน โดยพัฒนาฟาร์มโคนมที่เข้าร่วมโครงการให้เป็น Smart Farmer และยกระดับต่อเนื่องให้เป็นฟาร์มพี่เลี้ยง สร้างเครือข่ายเพื่อแบ่งปัน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานในพื้นที่ระหว่างฟาร์มเกษตรกร สหกรณ์โคนม หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของเอกชน และ อ.ส.ค. สร้างฟาร์มที่เป็นตัวอย่างสำหรับศึกษาดูงานในท้องที่ สร้างเครือข่ายวิทยากรที่เชี่ยวชาญในศาสตร์ต่าง ๆ ให้เป็นที่ปรึกษาสำหรับเกษตรกรที่ต้องการแก้ไข ปรับปรุงฟาร์มให้ดีขึ้น และพัฒนาระบบสารสนเทศให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมใกล้ชิดกับเกษตรกรมากขึ้น สามารถให้คำแนะนำต่าง ๆ ผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ แม้การระบาดของโรคระบาดในสัตว์และโรคระบาดในคนยังไม่บรรเทา โครงการนี้จึงเป็นการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในอีกรูปแบบ ซึ่งสามารถต่อยอดให้มีประสิทธิผลแก่กลุ่มเกษตรกรและหน่วยงานต่าง ๆ ได้

หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม (ผวพ.)	ฝ่ายส่งเสริมการเลี้ยงโคนม (ผสส.)
สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สภ.อ.)	สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคใต้ (สภ.ต.)
สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคเหนือตอนล่าง (สภ.นล.)	สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคเหนือตอนบน (สภ.นบ.)

เป้าหมายและงบประมาณ

ดำเนินการสนับสนุน ปรับปรุง พัฒนาฟาร์มเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และยกระดับฟาร์มเกษตรกรต่อยอดเป็นฟาร์มโคนมพี่เลี้ยง ประจำปี 2565 ของแต่ละภูมิภาค ภาคละ 1 ฟาร์ม (รวม 5 ฟาร์ม) และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ และเป็นพี่เลี้ยงให้กับฟาร์มเครือข่ายรวมถึงเกษตรกรรายอื่น ๆ โดยรับงบประมาณในการดำเนินงานภาคละ 70,000 บาท รวมทั้งสิ้น 350,000 บาท

ผลการดำเนินงาน

เจ้าหน้าที่ส่งเสริม อ.ส.ค. แต่ละภูมิภาค วางแผนการดำเนินงานและงบประมาณ สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนา ยกระดับฟาร์มเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็น Smart Farmer และต่อยอดเป็นฟาร์มพี่เลี้ยงประจำปี 2565 จำนวน 5 ฟาร์ม ดังนี้

1. ฝ่ายส่งเสริมการเลี้ยงโคนม จำนวน 1 ฟาร์ม
ได้แก่ นางแจ่มจันทร์ อ่อนน้อม สมาชิกจากสหกรณ์โคนมไทย-เดนมาร์ก สวนมะเดื่อ จำกัด
2. สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 ฟาร์ม
ได้แก่ นายอดุลย์ สาขานาญ สมาชิกจากศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบพังทวย
3. สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคใต้ จำนวน 1 ฟาร์ม
ได้แก่ นายนิมิต แดงกระจ่าง สมาชิกจากสหกรณ์โคนมไทย-เดนมาร์ก อ่าวน้อย จำกัด
4. สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 1 ฟาร์ม
ได้แก่ นายเอกชัย ชุนประวัติ สมาชิกศูนย์รวบรวมนํ้านมดิบศรีนคร
5. สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคเหนือตอนบน จำนวน 1 ฟาร์ม
ได้แก่ นายกมล ปาสี สมาชิกสหกรณ์โคนมสันกำแพง (ป่าตึงห้วยหม้อ) จำกัด

โดยดำเนินการพัฒนาและยกระดับฟาร์มโคนมเป็น Smart Farmer ต่อยอดเป็นฟาร์มพี่เลี้ยง ดังนี้

ภาคกลาง

1. ด้านการจัดการฟาร์มและการจัดการอาหาร ฟาร์มโคนมมีการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์ให้เพียงพอ ตลอดทั้งปีโดยมีการนำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยมูลโค ปุ๋ยมูลไส้เดือน ที่ได้จากกระบวนการกำจัดของเสียภายในฟาร์มมาใช้โดยการ ขุดบ่อสำหรับบำบัดน้ำเสีย พร้อมใส่หัวเชื้อจุลินทรีย์เพื่อย่อยสลายวัตถุอินทรีย์ และนำมูลโคมาเลี้ยงขยายพันธุ์ ไส้เดือน ผลิตเป็นปุ๋ยมูลไส้เดือนและปุ๋ยชีวภาพ เพิ่มรายได้และเป็นแบบอย่างให้ฟาร์มเครือข่าย
2. ด้านการปรับปรุงพันธุ์ ได้นำน้ำเชื้อของ อ.ส.ค. ที่ผ่านการพิสูจน์ไปเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโคนมใน ฟาร์ม โดยผสมกับโคทดแทนเพื่อเตรียมเป็นแม่โคในรุ่นต่อไป
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการเลี้ยงโคนม เจ้าหน้าที่ส่งเสริม อ.ส.ค. ได้แนะนำ Application Zyan Dairy เพื่อใช้ในการติดตามข้อมูลฟาร์ม ผลผลิต สุขภาพโค คุณภาพนํ้านมของฟาร์ม และได้ให้ความรู้การใช้งาน รวมถึงการใช้ประโยชน์จากข้อมูลใน Application สำหรับพัฒนาฟาร์ม
4. ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้กับฟาร์มเครือข่าย สมาชิกสหกรณ์โคนมไทย-เดนมาร์ก สวนมะเดื่อ จำกัด และเกษตรกรที่สนใจ โดยมีหัวข้อ ดังนี้
 - 4.1 แนวคิดการจัดการบริหารฟาร์ม โดย ฟาร์มพี่เลี้ยง
 - 4.2 การจัดการอาหารโคนมเพื่อให้ให้นํ้านมได้คุณภาพตามเกณฑ์การรับซื้อ โดยวิทยากรจาก อ.ส.ค.
 - 4.3 การจัดการแก้ไขปัญหาระบบสืบพันธุ์โคนม โดยวิทยากรจาก อ.ส.ค.

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ด้านการจัดการฟาร์ม และการจัดการอาหาร ฟาร์มฟิเลียงมีพื้นที่ในการปลูกพืชอาหารสัตว์จำนวน 8 ไร่ ได้แก่ หญ้าเนเปียร์ปากช่อง 1 และหญ้าเนเปียร์ท้ายเขื่อนชลูปเปอร์สัพ ทั้งนี้ได้ติดตั้งชุดโซล่าเซลล์เพื่อใช้ในระบบส่งน้ำบาดาลไปใช้ในฟาร์มและแปลงหญ้า
2. ด้านการปรับปรุงพันธุ์ ได้นำน้ำเชื้อพ่อพันธุ์โคนม อ.ส.ค. มาเพิ่มประสิทธิภาพโคนมภายในฟาร์ม
3. ด้านการจัดการองค์ความรู้แก่ฟาร์มเครือข่าย สมาชิกศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบในพื้นที่เขตส่งเสริมการเลี้ยงโคนม อ.ส.ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเกษตรกรที่สนใจ โดยเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การจัดการพืชอาหารสัตว์ และการจัดการโรคล้มปัสสินในโครงการ “มข. โคบาลอาสาสมัครชาววังลัมปัสสิน” ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่น และ อ.ส.ค. รวมถึงโครงการนวัตกรรมการจัดสัดส่วนอาหารโคนมหน้าฟาร์มโดยใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่นในแต่ละฤดู

ภาคใต้

1. ด้านการจัดการฟาร์มและการจัดการอาหาร ฟาร์มมีแปลงพืชอาหารสัตว์ที่เพียงพอต่อการใช้ภายในฟาร์ม มีเครื่องจักรขนาดที่เหมาะสมสำหรับเตรียมอาหาร TMR มีเครื่องกวาดทำความสะอาดโรงเรือนพักโค มีบ่อแยกกากมูลโค เพื่อนำน้ำมูลโคมอบให้กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในพื้นที่ใกล้เคียง และมีการผลิตแก๊สชีวภาพเพื่อใช้ภายในฟาร์ม
2. ด้านการจัดการคุณภาพน้ำนม ฟาร์มมีการตรวจคุณภาพน้ำนมดิบเป็นประจำทุก 15 วัน และควบคุมองค์ประกอบน้ำนมดิบให้ผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานการรับซื้อตลอดทั้งปี
3. ด้านการใช้เทคโนโลยี ฟาร์มมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาวิเคราะห์ข้อมูลภายในฟาร์ม เพื่อวัดประสิทธิภาพภายในฟาร์ม

ภาคเหนือตอนล่าง

1. ด้านการดูแลสุขภาพโค อุปกรณ์เครื่องรีดนม มีการจัดทีมรักษาระบบสืบพันธุ์และดูแลสุขภาพโค รวมถึงตรวจระบบเครื่องรีดนม เพื่อน้ำนมดิบที่สะอาดมีคุณภาพ
2. ด้านการจัดการอาหารโคนม ได้นำวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านอาหารสัตว์เคี้ยวเอื้องให้คำแนะนำการจัดการอาหารให้เหมาะสมกับโคแต่ละประเภทภายในฟาร์ม
3. ด้านการจัดการองค์ความรู้ ได้ดำเนินการจัดการอบรมความรู้ให้กับฟาร์มฟิเลียง ฟาร์มเครือข่าย และเกษตรกรที่สนใจ ทั้งหมด 5 หัวข้อ ได้แก่
 - 3.1 การให้อาหารที่มีประสิทธิภาพ โดย นายสัตวแพทย์จากบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์
 - 3.2 การใช้ยาสัตว์ในโคนมอย่างถูกต้องตรงกับอาการของโรค โดย นายสัตวแพทย์จากบริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด
 - 3.3 การจัดการฟาร์มการให้อาหารที่มีประสิทธิภาพและการเลือกใช้น้ำเชื้อพ่อพันธุ์โคนมและการจับสัด โดยวิทยากรจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้
 - 3.4 การผลิตน้ำนมดิบที่สะอาด โดยวิทยากรจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้
 - 3.5 การใช้งาน Application Zyan Dairy Farm โดยวิทยากรจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ภาคเหนือตอนบน

1. ด้านการจัดการฟาร์ม ฟาร์มผ่านมาตรฐาน GAP มีการต่ออายุอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดการที่เหมาะสม ตรงตามหลักวิชาการ เช่น การจัดสัดส่วนฝูงโคและแบ่งแยกประเภทอย่างชัดเจน โรงเรือนมีความสะอาด เป็นระเบียบ อากาศถ่ายเทเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และมีมาตรการป้องกันโรคก่อนเข้าฟาร์ม มีการจดบันทึก รายรับ-รายจ่าย อย่างต่อเนื่อง
2. ด้านการจัดการอาหาร มีการบริหารจัดการฟีดอาหารสัตว์ได้อย่างเหมาะสม มีเพียงพอให้กับโคทุกประเภท ในฟาร์ม และมีการนำเครื่องผสมอาหาร TMR เข้ามาใช้ในฟาร์ม

ข้อดี-ข้อจำกัดของโครงการ

ข้อดี	ข้อจำกัด
1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เป็นเกษตรกรที่ได้รับรางวัลดีเด่นในด้านต่าง ๆ สามารถเป็นต้นแบบได้	1. การรวมตัวของเกษตรกรเครือข่ายหรือเกษตรกรที่สนใจ เป็นไปค่อนข้างยาก เพราะมีการกักกันในฟาร์ม และต้องรีบกลับเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับบริดนมในรอบถัดไป
2. วิทยากรที่ให้ความรู้มีความชำนาญในแต่ละหลักสูตร หลังผ่านการอบรมแล้ว เกษตรกรสามารถเข้ามาปรึกษาวิทยากรในแต่ละเรื่องได้	2. การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โรคระบาดในสัตว์ เช่น โรคปากและเท้าเปื่อย โรคล้มปัสสิน ทำให้บางพื้นที่ไม่สามารถจัดอบรม/ศึกษาดูงานในฟาร์มที่เลี้ยงได้ หรือทำให้การอบรมต้องเลื่อนออกไปอย่างไม่มีกำหนด
3. เกษตรกรได้รับการพัฒนา เพิ่มพูนองค์ความรู้ ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถแก้ปัญหาและต่อยอดองค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดได้	—

ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก (MOU)

ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม รับผิดชอบการดำเนินงานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ในปีงบประมาณ 2565 ดังนี้

ความร่วมมือทางวิชาการด้านโคนมและอุตสาหกรรม
หน่วยงานภายนอก : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1. โครงการประเมินความสามารถทางพันธุกรรมจีโนม อ.ส.ค. ประจำปีงบประมาณ 2565

โดยการเก็บตัวอย่างเลือดของโคนมที่มีพันธุ์ประวัติและข้อมูลผลผลิตน้ำนมสมบูรณ์ ในทุกพื้นที่ ส่งเสริมการเลี้ยงโคนมของ อ.ส.ค. และฟาร์มโคนม อ.ส.ค. จำนวน 42 ฟาร์ม รวมโคนม 276 ตัว และรายงานในรูปแบบ หนังสือความสามารถทางพันธุกรรมพ่อแม่พันธุ์โคนม

งบประมาณ: 500,000 บาท

หนังสือความสามารถทางพันธุกรรม
พ่อแม่พันธุ์โคนม 2566
(D.P.O Sire & Dam Summary 2023)

2. การเรียนการสอนออนไลน์ด้านการเลี้ยงโคนม คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยมีนิสิตเข้าร่วมจำนวน 9 รุ่น รวม 297 คน จัดขึ้นระหว่างวันที่ 14-28 พฤศจิกายน 2564

งบประมาณ: ไม่มีค่าใช้จ่าย

3. การผลิตสื่อการเรียนการสอนด้านการเลี้ยงโคนม

โดยผลิตสื่อวิดีโอความยาว 12.47 นาที จำนวน 1 เรื่อง คือ สุขศาสตร์การรีดนม

งบประมาณ: ไม่มีค่าใช้จ่าย

4. โครงการฝึกอบรมและฝึกงานนิสิตคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หลักสูตรการเลี้ยงโคนม

โดยมีนิสิตเข้าร่วมโครงการรวม 48 คน แบ่งการอบรมออกเป็น 2 รุ่น คือ

- รุ่นที่ 1/2565 จำนวน 18 คน จัดขึ้นระหว่างวันที่ 25 เมษายน ถึง 10 พฤษภาคม 2565
- รุ่นที่ 2/2565 จำนวน 30 คน จัดขึ้นระหว่างวันที่ 14-30 พฤษภาคม 2565

งบประมาณ: 44,649.25 บาท (รุ่นที่ 1/65 จำนวน 24,909.25 บาท และรุ่นที่ 2/65 จำนวน 19,740 บาท)

งานวิจัย/งานนวัตกรรม

ในปีงบประมาณ 2565 ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม มีผลงานด้านการวิจัย/นวัตกรรม ที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว โดยร่วมกับสำนักงาน อ.ส.ค. ทุกภูมิภาค และหน่วยงานภายนอก รวมทั้งสิ้น 5 โครงการ ดังต่อไปนี้

1. นวัตกรรมการจัดสัดส่วนอาหารสมดุลหน้าฟาร์มโดยใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่น ตามฤดูกาลเพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตและคุณภาพน้ำนมในฟาร์มโคนมรายย่อย

กิตติธรรพ์ จิตต์มันัส¹ จุฬานีย์ น่วมจิตร¹ สันทนต์สิริ เจริญทอง¹ จุฑารักษ์ กิตยานุภาพ¹
อิสระนันท์ โคระนา² เอื้อภัทรา โพธิสาระ³ ทินกร ศรียาบ⁴ สมศักดิ์ พรหมปลัด⁵

บทคัดย่อ:

การศึกษาผลการจัดสัดส่วนอาหารต่อสมรรถนะการผลิตโคนม ดำเนินการในพื้นที่ส่งเสริมโคนม อ.ส.ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ขอนแก่นและอุดรธานี) และภาคใต้ (ประจวบคีรีขันธ์) โดยการเก็บข้อมูลสมรรถนะการผลิตโคนมฟาร์มร่วมโครงการฯ เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของฟาร์มโคนมในพื้นที่ส่งเสริมโคนม อ.ส.ค. แต่ละภาค พบว่า ฟาร์มโคนมที่ร่วมโครงการใน 2 พื้นที่ มีจำนวนโคนมทุกชนิด แมโครดินนม ผลผลิตน้ำนมต่อฟาร์ม และผลผลิตน้ำนมเฉลี่ยต่อตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ยของฟาร์มโคนมในพื้นที่ส่งเสริมโคนม อ.ส.ค. การศึกษาผลการจัดสัดส่วนอาหารต่อคุณภาพน้ำนม พบว่า ฟาร์มร่วมโครงการในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่า ของแข็งไม่รวมไขมัน (% SNF) ไขมัน (% Fat) และน้ำตาลแลคโตส (% Lactose) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของฟาร์มโคนมในพื้นที่ส่งเสริมโคนม อ.ส.ค. ในพื้นที่เดียวกัน ขณะที่ฟาร์มร่วมโครงการฯในพื้นที่ภาคใต้ มีค่าของแข็งทั้งหมด (% TS) ค่าของแข็งไม่รวมไขมัน (% SNF) และค่าโปรตีน (% Protein) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของฟาร์มโคนมในพื้นที่ส่งเสริมโคนม อ.ส.ค. ภาคใต้ ฟาร์มโคนมร่วมโครงการฯ ทั้งสองพื้นที่มีค่าเซลล์โซมาติกในน้ำนมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของฟาร์มโคนมในพื้นที่ส่งเสริมโคนม อ.ส.ค. แต่ละพื้นที่

การใช้นวัตกรรมจัดสัดส่วนอาหารสมดุลหน้าฟาร์มโดยมีเครื่องมือและข้อมูลสนับสนุน อาทิ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมีทักษะ โปรแกรมคำนวณสูตรอาหารสัตว์ที่มีความแม่นยำ ใช้งานง่าย เข้าใจง่าย สามารถนำไปบริการเกษตรกรระดับฟาร์ม ตารางค่าโภชนะวัตถุดิบ ตารางความต้องการโภชนะของโคนม ข้อมูลสมรรถนะการผลิตและคุณภาพน้ำนมรายฟาร์ม และมีวัตถุดิบอาหารสัตว์ในท้องถิ่นสำหรับประกอบสูตรอาหารอย่างเพียงพอ สามารถประกอบสูตรอาหารโคนมที่เหมาะสมแต่ละพื้นที่แต่ละฤดู เพื่อเพิ่มสมรรถนะการผลิตและคุณภาพน้ำนมระดับฟาร์มและระดับพื้นที่

หมายเหตุ: ¹ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี

² สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ขอนแก่น

³ สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคเหนือตอนล่าง จ.สุโขทัย

⁴ สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคเหนือตอนบน จ.เชียงใหม่

⁵ สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคใต้ จ.ประจวบคีรีขันธ์

2. การศึกษาผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคลัมปีสกิน (Lumpy skin disease; LSD) ในแม่โครีดนมต่อสมรรถนะการผลิต คุณภาพน้ำนม และสุขภาพโคนมของฟาร์มโคนมรายย่อย พื้นที่ส่งเสริมโคนม อ.ส.ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จุฬานีย์ น่วมจิตร¹ สันทนสิริ เจริญทอง¹ กิตติวรรธน์ จิตต์มนัส¹ แคนณรงค์ ทองอันตัง²
อิสระนันท์ โคธระนา² คณาวิทย์ ปะทะโน² นเรศ สิรินาวากุล² ชยพล แต้มครบุรี²

บทคัดย่อ:

การศึกษาผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคลัมปีสกิน (Lumpy skin disease; LSD) ในแม่โครีดนมต่อสมรรถนะการผลิต คุณภาพน้ำนม และสุขภาพโคนมของฟาร์มโคนมรายย่อยพื้นที่ส่งเสริมโคนม อ.ส.ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างฟาร์มโคนมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคลัมปีสกิน 56 ฟาร์ม พบว่า ผลผลิตน้ำนมเฉลี่ยต่อฟาร์มต่อวันช่วงการระบาดของโรคลัมปีสกินสูงกว่าช่วงหลังการแพร่ระบาด เท่ากับ 253.7 และ 231.7 กิโลกรัม/ฟาร์ม/วัน ตามลำดับ ขณะที่องค์ประกอบน้ำนม ได้แก่ ค่าไขมัน ค่าโปรตีน ค่าของแข็งไม่รวมไขมัน ค่าของแข็งรวม ช่วงแพร่ระบาดมีค่าต่ำกว่าช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรคลัมปีสกินเล็กน้อย เท่ากับ 3.87 และ 3.94 %, 2.94 และ 3.03 %, 4.60 และ 4.62 %, 8.23 และ 8.35 %, 12.24 และ 12.34% ตามลำดับ ขณะที่ค่าโซมาติกเซลล์ในน้ำนมช่วงมีการแพร่ระบาดสูงกว่าช่วงหลังการแพร่ระบาด เท่ากับ 346,000 และ 289,000 เซลล์ต่อมิลลิลิตร และราคาน้ำนมที่เกษตรกรขายได้ช่วงการแพร่ระบาดต่ำกว่าช่วงหลังการระบาดเท่ากับ 18.11 และ 18.44 บาท/กิโลกรัม ตามลำดับ การศึกษาผลกระทบต่อระบบสืบพันธุ์ของโครีดนม พบว่า โครีดนมที่อาการป่วยด้วยโรคลัมปีสกินระดับหนักและหนักมาก พบว่า โคนมมีระบบสืบพันธุ์ปกติคิดเป็น 38.84 % โคนมมีปัญหาในระบบสืบพันธุ์คิดเป็น 61.16 % จำแนกเป็น ปัญหาการผสมติดยาก โครีดนมไม่กลับสัดหลังคลอด และคาดว่าปัญหาในระบบสืบพันธุ์ถาวรคิดเป็น 21.62 %, 51.35 % และ 27.03 % ตามลำดับ

หมายเหตุ: ¹ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี

² สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ขอนแก่น

3. ผลผลิต คุณภาพพืชหมัก และค่าการย่อยได้ของทานตะวันทั้งต้น ในสูตรอาหารที่เอ็มอาร์สำหรับโคนมผลิตสูง

จุฬานีย์ น่วมจิตร¹ สันทนสิริ เจริญทอง¹ จุฑารักษ์ กิตยานุภาพ¹ กิตติวรรธน์ จิตต์มนัส¹ วุฒิพันธุ์ เนตรวิชัย²
แพรวพรรณ เครื่องมั่งกร² สุภิญญา คำพะแย³ สงกรานต์ ประสมบุรณ์² ชนิกานต์ สุรณีย์² นฤมล อาจใจ²

บทคัดย่อ:

การศึกษาลงของระยะการตัดทานตะวันทั้งต้นที่มีผลต่อปริมาณผลผลิต องค์ประกอบทางเคมีและคุณภาพพืชหมัก ดำเนินการทดลองปลูกทานตะวันในชุดดินปากช่อง ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครราชสีมา อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ระหว่างเดือนธันวาคม 2564 ถึงมีนาคม 2565 วางแผนการทดลองแบบสุ่มสมบูรณ์ภายในบล็อก (Randomized Complete Block Design , RCBD) จำนวน 4 ซ้ำ 4 ระยะการตัด ได้แก่ ระยะตัดทานตะวันทั้งต้น อายุ 45, 60, 75 และ 90 วัน

ผลการทดลองพบว่า ทานตะวันที่ระยะการตัด 60, 75 และ 90 วัน ให้ผลผลิตน้ำหนักร้าง 1512.6, 1648.5, 1833.2 กิโลกรัมต่อไร่ตามลำดับ มากกว่าระยะตัด 45 วันผลผลิตน้ำหนักร้าง 881.5 กิโลกรัมต่อไร่อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) วัตถุแห้งพืชมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเมื่ออายุการตัดเพิ่มขึ้น ระยะการตัด 45, 60, 75 และ 90 วัน มีค่าวัตถุแห้ง 9.18, 14.41, 19.03 และ 24.78 % ตามลำดับ ค่าโปรตีนหยาบมีแนวโน้มลดลงเมื่ออายุการตัดเพิ่มขึ้น ระยะการตัด 45 วันมีค่าโปรตีนหยาบสูงที่สุดเท่ากับ 15.40 %DM แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) กับระยะการตัด 60, 75 และ 90 วัน มีค่าโปรตีนหยาบ 10.75, 9.13 และ 9.52 %DM ตามลำดับ ค่าไขมันที่ระยะการตัด 75 และ 90 วันเท่ากับ 11.24 และ 10.17 %DM ตามลำดับ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) กับระยะการตัดที่ 45 และ 60 วัน มีค่าไขมัน 1.19 และ 1.74 %DM ตามลำดับ เยื่อใยชนิด NDF ที่ระยะการตัด 60 และ 90 วันสูงกว่าระยะการตัดที่ 45 และ 75 วันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) เท่ากับ 53.52, 51.18, 48.94 และ 48.06 %DM ตามลำดับ เยื่อใยชนิด ADF ที่ระยะการตัด 45 และ 60 วัน มีค่ามากกว่าระยะการตัดที่ 75 วัน และ 90 วันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) เท่ากับ 41.94, 44.59, 37.81 และ 38.02 %DM ตามลำดับ เยื่อใยชนิด ADL ที่ระยะการตัด 90 วันมีค่าสูงกว่าระยะตัดอื่นอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) เท่ากับ 13.70, 10.81, 11.50 และ 10.50 %DM ตามลำดับ คุณภาพทานตะวันหมักทั้งต้นทุกระยะการตัดมีคุณภาพพืชหมักต่ำ มีค่า pH 5.49–6.89 กระบวนการหมักทานตะวันทั้งต้นเพื่อให้ได้พืชหมักคุณภาพดีจึงเป็นเรื่องจำเป็นต้องศึกษาต่อไป

หมายเหตุ: ¹ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี

² ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครราชสีมา อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

³ ศูนย์วิจัยและพัฒนามาตรฐานอาหารสัตว์เคี้ยวเอื้อง อ.เมือง จ.ขอนแก่น

4. ผลของผลของการตัดต่อผลผลิต ส่วนประกอบทางเคมี คุณภาพพืชหมัก และค่าการย่อยได้ของหญ้าเนเปียร์ลูกผสมท้ายเขื่อนชลูปเปอร์ลิฟในสูตรอาหารโคนมผลผลิตสูง

สันทนศิริ เจริญทอง¹ จุฬานีย์ น่วมจิตร¹ จุฑารักษ์ กิตติยานุภาพ¹ กิตติวัชรศักดิ์ จิตต์มนัส¹ วุฒิพันธุ์ เนตรวิชัย² แพรวพรรณ เครือมังกร² สุกัญญา คำพะแย³ สงกรานต์ ประสมบุญ² ชนิกันต์ สุรณีย์² นฤมล อาจใจ²

บทคัดย่อ:

การศึกษาผลของผลของการตัดต่อผลผลิต ส่วนประกอบทางเคมี คุณภาพพืชหมัก และค่าการย่อยได้ของหญ้าเนเปียร์ลูกผสมท้ายเขื่อนชลูปเปอร์ลิฟในสูตรอาหารโคนมผลผลิตสูง ดำเนินการทดลองในชุดดินปากช่อง ในศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครราชสีมา อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างเดือนตุลาคม 2564 ถึง กันยายน 2565 จัดแผนการทดลองแบบ Randomize Complete Block Design : RCBD มีระยะการตัด 4 ระยะ คือ 30, 45, 60 และ 90 วัน มี 4 บล็อก บล็อกละ 4 ซ้ำ

ผลการทดลอง พบว่า การตัดหญ้าเนเปียร์ลูกผสมท้ายเขื่อนชลูปเปอร์ลิฟระยะตัด 90 วัน มีความสูง จำนวนใบ และผลผลิตน้ำหนักร้างสูงที่สุดเท่ากับ 212.58 เซนติเมตร 17.02 ใบ และ 1,550.41 กิโลกรัมต่อไร่ต่อครั้ง สูงกว่าระยะการตัด 60, 45 และ 30 วันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) ที่มีความสูง จำนวนใบ และให้ผลผลิตแห้งเท่ากับ

168.47, 154.83 และ 89.73 เซนติเมตร 12.28, 10.47 และ 9.11 ใบ และ 834.77, 662.72, 358.35 กิโลกรัมต่อไร่ ต่อครั้ง ระยะการตัด 90 วัน มีค่าวัตถุแห้งสูงที่สุดและสูงกว่าระยะการตัด 60, 45 และ 30 วันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) เท่ากับ 23.43 กับ 17.44, 16.82 และ 12.21 % ตามลำดับ ระยะการตัด 30, 45, 60 และ 90 วัน มีค่าโปรตีนหยาบ ทุกอายุตัดแตกต่างกันและมีแนวโน้มลดลงอย่างมีนัยสำคัญตามอายุการตัด ($P < 0.05$) เท่ากับ 12.04, 9.08, 6.22 และ 7.48 %DM ตามลำดับ ขณะที่ค่าเยื่อใยหยาบ เยื่อใย ADF เยื่อใย NDF และเยื่อใย ADL มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ตามระยะการตัด ระยะการตัด 30, 45, 60 และ 90 วัน มีลักษณะทางกายภาพของพืชหมักไม่แตกต่างกัน ($P > 0.05$) พืชหมักมีค่า pH 3.5–4.2 ลักษณะทางกายภาพอยู่ในเกณฑ์คุณภาพดีมาก เมื่อประเมินร่วมกันระหว่างผลผลิต ส่วนประกอบทางเคมี และคุณภาพพืชหมักหญ้าเนเปียร์ลูกผสมท้ายเขื่อนชลประทานบุรีรัมย์อายุตัดระหว่าง 45–60 วัน มีผลผลิต คุณภาพ และคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับผลิตพืชหมักคุณภาพดีสำหรับสูตรอาหารโคนมผลผลิตสูง

หมายเหตุ: ¹ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี

² ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์นครราชสีมา อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

³ ศูนย์วิจัยและพัฒนามาตรฐานอาหารสัตว์เคี้ยวเอื้อง อ.เมือง จ.ขอนแก่น

5. การเฝ้าระวังและควบคุมระดับเชลล์โซมาติกในถึงรวมนม ของฟาร์มโคนมที่ผลิตนํ้านมดิบมาตรฐานพรีเมียม

แผนกส่งเสริมการเลี้ยงโคนมภาคเหนือตอนบน สำนักงาน อ.ส.ค. ภาคเหนือตอนบน
ร่วมกับ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร (จำกัด)

บทคัดย่อ:

โครงการ “การเฝ้าระวังและควบคุมระดับเชลล์โซมาติกในถึงรวมนมของฟาร์มโคนมที่ผลิตนํ้านมดิบมาตรฐานพรีเมียม” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หาระดับเชลล์โซมาติกที่เกิดจากโรคเต้านมอักเสบ ตลอดจนวิเคราะห์เชื้อเชลล์โซมาติก ที่มีผลต่อการดื้อยาปฏิชีวนะ ซึ่งเป็นเฝ้าระวังและควบคุมระดับเชลล์โซมาติกทั้ง แม่โครีดนมรายตัว และถึงรวมนมรายฟาร์ม เป็นการสร้างแนวทางสนับสนุนให้เกษตรกรได้นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงประสิทธิภาพในการป้องกันการเกิดโรคเต้านมอักเสบไม่ให้ระดับเชลล์โซมาติกสูงกว่ามาตรฐาน ระยะเวลาดำเนินโครงการ ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2564 ถึง เดือนกันยายน 2565 เป้าหมาย คือ ฟาร์มโคนมเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์โคนมแม่วาง จำกัด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 15 ฟาร์ม กลุ่มเป้าหมาย คือ แม่โครีดนมที่พบว่ามีการเต้านมอักเสบหรือเคยมีประวัติเต้านมอักเสบหรือแม่โครีดนมที่ให้ผลบวกต่อนํ้ายาซีเอ็มที (ระดับ +3 หรือ +4) ทำการเก็บตัวอย่างนํ้านมจากแม่โคด้วยวิธีปราศจากเชื้อ และแช่เย็นส่งห้องปฏิบัติการศูนย์ชันสูตรโรคสัตว์และถ่ายทอดเทคโนโลยี คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นระยะเวลา 6 เดือน (กุมภาพันธ์–กรกฎาคม 2565)

ผลการศึกษาตัวอย่างนํ้านม 132 ตัวอย่าง จากแม่โคทั้งหมดจำนวน 99 ตัว พบว่า เชื้อแบคทีเรียที่ก่อโรคเต้านมอักเสบที่พบได้บ่อยที่สุด 4 ชนิด ประกอบด้วย Streptococcus uberis, Coagulase-Negative Staphylococci (CNS), Streptococcus spp. และ Streptococcus agalactiae โดยพบเป็นร้อยละ 29.49,

15.38, 14.10 และ 10.26 ตามลำดับ จากการทดสอบด้วยยาปฏิชีวนะทั้งหมด 10 ชนิด พบว่า ยาปฏิชีวนะที่มีความไวสูงสุด ประกอบด้วย Amoxycillin/ Clavulenic acid, Amoxicillin, Ceftiofur, Cloxacillin และ Enrofloxacin โดยมีร้อยละความไวต่อยาปฏิชีวนะ 94.37, 87.32, 84.51, 81.69 และ 80.28 ตามลำดับ ในส่วนผลการดื้อต่อยาปฏิชีวนะสูงสุด ประกอบด้วย Streptomycin, Neomycin, Gentamicin และ Tetracycline โดยมีร้อยละการดื้อต่อยาปฏิชีวนะ 80.29, 45.07, 42.25 และ 40.85 ตามลำดับ โดยสรุปโรคเต้านมอักเสบในฟาร์มโคนมรายย่อยของสหกรณ์โคนมแม่วางที่พบมากที่สุดเป็นเชื้อแบคทีเรียที่ติดมาจากสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย *Streptococcus uberis* และ *Streptococcus spp.* ส่วนเชื้อในกลุ่มรองลงไป ได้แก่ Coagulase-Negative Staphylococci (CNS) เป็นกลุ่มเชื้อแบคทีเรียที่สามารถก่อโรคแบบฉวยโอกาส และ *Streptococcus agalactiae* ซึ่งเป็นเชื้อแบคทีเรียที่สามารถติดต่อระหว่างตัวโค ในส่วนการรักษาโรคเต้านมอักเสบสามารถใช้ยาปฏิชีวนะในกลุ่มเบต้าแลคเตม (Beta-lactam) ประกอบด้วย Amoxicillin, Amoxycillin/ Clavulenic acid, Ceftiofur และ Cloxacillin ตามลำดับ ซึ่งยังคงให้ประสิทธิภาพในการรักษาที่สูง และมีผลการดื้อต่อยาปฏิชีวนะของเชื้อแบคทีเรียก่อโรคต่ำ อย่างไรก็ตามยังพบว่าโรคเต้านมอักเสบส่วนหนึ่งที่มีสาเหตุมาจากเชื้อราที่ไม่สามารถรักษาได้ด้วยยาปฏิชีวนะ ดังนั้นการควบคุมป้องกันโรคเต้านมอักเสบในพื้นที่สหกรณ์โคนมแม่วาง ควรเน้นหนักไปทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านความสะอาดของฟาร์ม และสุขศาสตร์ที่ดีในการรีดนม

.....

ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน/แนวทางแก้ไข

ในปีงบประมาณ 2565 ฝ่ายวิจัยและพัฒนาการเลี้ยงโคนม พบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงาน พร้อมแนวทางการแก้ไข ดังนี้

ปัญหาอุปสรรค	ส่งผลกระทบ	แนวทางการแก้ไข
1. อัตราการล้ม การหมุนเวียนอัตราการล้ม การขาดบุคลากรทดแทน ผู้เกษียณหรือเสียชีวิต	1.1 ภาระงานที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากจำนวนผู้ปฏิบัติงานในบางส่วนงานไม่เพียงพอ อาทิ กองงานฟาร์ม	• การหมุนเวียนบุคลากรเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราว • ขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือตามภาระงาน
	1.2 พนักงานขาดความชำนาญในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อคุณภาพงาน	• วางแผนสร้างบุคลากรทดแทน
2. สุขภาพโค เกิดโรคระบาดในสัตว์ อาทิ โรคปากและเท้าเปื่อย (FMD) โรคล้มปี สกิน	2.1 การดำเนินงานทดลอง/วิจัยในฟาร์มเกษตรกร การเก็บตัวอย่างในพื้นที่	• ปรับแผนการดำเนินงานโครงการวิจัย
	2.2 สุขภาพโคนมภายในฟาร์ม อ.ส.ค.	• กำหนดมาตรการในการควบคุมและป้องกันโรคภายในฟาร์ม อาทิ การฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อ
3. เครื่องจักรอุปกรณ์ อาทิ ไม่พร้อมใช้งาน ชำรุดทรุดโทรม ใช้ระยะเวลานานในการซ่อมแซม	3.1 การผลิตแร่ธาตุ อาหารสัตว์ ไม่เป็นไปตามแผนการผลิต	• ทำแผนการบำรุงรักษา และจัดทำแผนการจัดซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ทดแทน
4. สภาพภูมิอากาศ อาทิ ฝนตกชุกตลอดทั้งปี เกิดอุทกภัยในบางพื้นที่	4.1 การดำเนินงานทดลอง/วิจัยในฟาร์มเกษตรกร การเก็บตัวอย่างในพื้นที่	• ปรับแผนการดำเนินงาน
	4.2 สภาพแวดล้อม คอกพักโค คอกลูกโค มีความชื้นสูง ส่งผลให้อัตราการตายของลูกโคมีสูง แมโคสุขภาพไม่แข็งแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำนม	• ปรับปรุงคอกพักโค • ปรับกลุ่มฝูงโคใหม่ คัดทิ้งโคที่มีปัญหาสุขภาพเรื้อรัง
5. สภาพเศรษฐกิจที่เป็นผลจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19	5.1 จำนวนผู้เข้าฝึกอบรมทุกหลักสูตรลดลง	• ปรับแผนการดำเนินงาน

ฝ่ายวิจัยและพัฒนาระบบสารสนเทศ

ที่อยู่ : 160, 160/1 หมู่ 1 ถนนมิตรภาพ ตำบลมิตรภาพ

อำเภอมากเหล็ก จังหวัดสระบุรี 18180

หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร : 0 3634 2057

e-mail : researchanddevelop@dpo.go.th
